

3

4

TROPHÆA PARALLELA

siue

VETERVM BOICÆ GENTIS

HEROVM, QVI ANTE CHRISTVM
natum claruerunt, illustria facta

COMPARATA CVM TRIUMPHIS

SERENISS: PRINCIPIS

MAXIMILIANI

COM: PALAT: RHENI, V. BOIAR:

DVCIS, &c. S. R. IMP: ARCHIDAPIFERI,
ET ELECTORIS;

Eidemq₃, cum

SACRI ROMANI IMPERII SEPTENVIR

à

FERDINANDO II.

IMPERATORE AVG: P. F. P. P.

solenniter inauguratus esset,

oblata

à Collegio Soc. IESV Monacensi.

MONACHII, Formis Nicolai Henrici, 1623.

TROPHAEA PARALLELA

VETERVM BOVICAE GENTIS

HEROVM QVI ANTE CHRISTVM

notum fuerunt, illustrata

COMPARATA CVM TRIVMPHIS

SERENISS: PRINCIPIS

MAXIMILIANI

COM: PALAT: RHENI, V. BOVAR:

DVCIS, &c. S. R. IMP: ARCHIDAVIDER:

ET ELECTORIS

Palatini, &c.

SACRI ROMANI IMPERII SEPTENTRIONIS

FERDINANDO II.

IMPERATORE AVGVSTO P. F. P. R.

Josephus Augustus effectus

obitus

Collegio Soc. I. & v. Monasterii.

Monasterii, Formis Nicolai Henrici 1623.

verische
bibliothek
nchen

SERENISSIMO,

AC

POTENTISSIMO

PRINCIPI,

D. D.

MAXIMILIANO,

Comiti Palatino Rheni, Vtriusq;

Bavariae Duci,

S. Romani Imperij Archidapifero, ac

ELECTORI,

VICTORI, TRIUMPHATORI,

Patri Patriae,

Domino suo Clementissimo,

Collegium Societatis I E S V Monacense

Aeternitatem.

Ebebantur iam olim felicissimo triennio,
perpetuis Ser:^{tis} V.^{rae} Victorijs, & tot
bonae causae triumphis nobilitato, sua
trieterica; ad quae celebranda passim fe-

A

2

riatae

riatæ litteræ propè conuicijs excitabantur; nam qui videbant iam diu vnicum hoc esse Famæ negotium, Seren.^{ti} V.^æ præconium per vtrumq; Orbem facere; neq; ex Romano Imperio omni, rebus à Seren.^{te} V.^a gestis gloriosius quidquam in ora hominum mitti, & veluti datâ loquendi lege, alium sermonem rarò, plausum nunquam audiri, præterquam MAXIMILIANVM Principem ad Cælum efferentium, eiq; priuatas fortunas, & felicitatem publicam transcribentium, vt Auctori, aut commendantium sua vota, & repositas spes, tanquam certissimæ tutelæ, & communi Patrono; mouebantur sanè grauiter, Musas Boicas tot domestica decora silentio transmittere; cùm inter has canendi illecebras, & tam benigna irritamenta, obmutescere difficilius crederetur, quàm loqui, illis præsertim, quibus sola eruditæ vocis gloria, quasi dote, relicta est, & nulla nisi ex facundo ore commendatio. Neque hîc sua illas verecundia tuebatur, quâ nullum honestius indisertis pallium prætexitur; neque ipsa adeò libera vox, profitentium, absterri se magnitudine operis; linguâ ingentibus factis non suppetere, alio ore canendis; iustissimas laudes culpâ ingenij deteri, vbi tenues grandia conantur; cùm maximos omni æuo viros nemo suo ipsorum pede, sed scribentis modulo metiatur; vt tantus hodie quisque sit, quantum chartæ, non semper fide-

fidelissime ostendunt: eoq; ridendum maximi Regis
 iudicium fuisse, pro vultu adeò solliciti, vt fingi, pingi q;
 non nisi felicissimis manibus vellet, imaginem tamen
 animi denormandam, deformandamque Chæri lo cõ-
 mitteret, qui carmine fœdo splendida facta oblinens,
 Alexandro suum etiam nomen detraheret: Cùm ergo
 neque hoc verissimum silentij patrociniū admittere-
 tur, defendendę alienā modestiā fuerint, quę suā non
 potuerē; nimirum Ser.^{tis} V.^æ imperio coërcitę, neque
 officio suo, neque priuato affectui, neque votis publicis
 satisfecerunt: Prouolauerant iam tum in Ser.^{tis} V.^æ oc-
 cursum, cùm maximis rebus breuissimo tempore ge-
 stis, pacatā iussu Cæsaris Austriā, Bohemiā propè prius
 victā, quàm visā, in patriam rediret; quo aduentantem
 eum triumphali accipere curru gestirent, iāmque ijs
 architectantibus pleni verissimis encomijs surgerent
 arcus, obelisci, pyramides, quæque alia cohonestandę
 virtuti, optima eiusdem æstimatrix, neque ostentatrix
 minor Roma inuenit, & victoribus suis dicauit; Ser.^{tas}
 V.^a rarissimo exemplo, & cui victorias ipsas vix ausum
 æquare, suis ornamentis, & triumpho ipsa intercessit,
 Musiq; cum omni apparatu, conatuq; suo ad pristinū
 otium compactis, monumentum Victoriarum tum
 quidem aliud extare non voluit, quàm quod in omni-
 um animis æternum; nulloque vincendum æuo, suis

ipsa manibus, Seren^{tas} V^a. inædificauerat; eius consilij, factique rationes neque nunc quidem omnes proditæ; nisi quòd etiam illi, quibus præter admirationem in mentem nihil venit, in Ser^{tis} V^æ. iudicio, quod pœne vicem oraculi est, sponte animi acquiescunt: Illud constat, de gloriâ nihil usque adeò esse diminutum, ut non modica ad eandem facta sit accessio; quod in simili re Cato sibi promiserat, *Plutarch. in apoph. Roman.* qui nec marmoreus, nec æreus superesse funeri suo voluit, maiori sibi apud posteros laudi fore ratus, si ab ijsdem olim inquireretur, cur Catoni statua erecta non esset, quàm si in omnibus triuijs etiam aureus prostitisset. Quid? quòd & pudori nostro consultum est, quos in ipso magni operis conatu cum maximè sudantes, & manus & ingenium defecisset; iustissimâ desperatione ortâ, ullam heroici animi lineam, in quacunque nos tabulâ expressuros, quæ fortissimi, felicissimique Principis igneum vigorem aliquà æmularetur; scimus Iphicratem, cum statuam sibi ab Atheniensibus positam inspexisset, subridentem illorum erga se studium collaudasse quidem, negasse tamen illos saxo dedolato, & pauculis in eodem exaratis litteris, magnum glorię suę momentum adiecisse; damnare se omnium statuariorum manus, scalpra, coelû; nam sese cruento gladio columnam sibimet in Peloponneso statuisse, quæ ad sidera usque

excrefcens ftatuæ Dominum cælo infereret: *Muret. l. 8.*
Var. Lect. vt proinde neq; nos cum Ser^{tis} V^æ virtute paria
facturi fuerimus, fi anguftius aliquid fuperioris Au-
ftriæ folo, vel incinctis Boiohemi faltibus, aut certè
fatali illo colle, vbi de fumma rerum decertatum eft,
pyramidis noſtræ area occupâſſet. Præuidebat etiam
præſagus futuri Ser^{tis} V^æ animus, quanquam impie-
tati tantum ſanguinis eſſet miſſum, neque ſic quidem
infaniam exemtam; Hydram illam ab ipſo ferro furo-
rem ſumpturam, & rediuiuâ rabie ſponte in clauam
incurſuram, credo, vt hoc olim tumulo inſcriberet, li-
cuiſſe ſibi vnâ, & ſimplici morte defungi, mille ma-
luiſſe; ſtabant alibi hoſtium manibus excitata propu-
gnacula, improbo nomine, & vaniſſimæ ambitionis ti-
tulo, Cæſaris, & Seren^{tis} V^æ gladios prouocantia, duo
maxime illi ad Haidelbergenſe promontorium, ſi ſupe-
ris placet, adſiti Cæſaris & Boio Maſtiges, quibus tamẽ
haud paulo minùs, quàm Vlyſſes nido ſuo ad Ithacæ
ſcopulos affixo ſeſe troſſuli illi iactitabant; & vt planè
Reges ſcires, ex illo altero impudentiæ aſylo, quod con-
tra Cæſarem muniuerant, viſendâ magnitudine Co-
ronam regiam, ſed ligneam ſuspendere; quid niſi ludi-
brium fortune futuram? quando mox cum turri ipſa
tormentorum pilis diſiecta, documento fuit, contra
Seren^{tis} V^æ fulmina nec auream, nec lauream coronam
quid-

quidquam posse. Differebatur ergo Musarum gratulatio eo usque, donec totū virtutis, & Fortunæ cursum Ser^{tas} V^a. peregisset, quasi tunc demum statui signa victoriæ possent, cū hostilia omnia iacerent, etiam illa, quæ vani illi augures ominabantur æterna: Sanè, nisi fatigatâ naturâ, curules machinæ non rotis, sed pinis leuarentur, nunquam futurū esse credebant, ut quati posset illud insolentiæ propugnaculum, Boicæ virtuti irritandæ, an irridendæ? alto monte situm; sed breui miles Tuus, & totus tonantis ferri apparatus supra caput fuit, ut neque inexpugnabilis locus, nec suus illos iocus tueretur; statque hodie, quantumvis luxatum, iugulatæ dicacitatis monumentum, & mira vicissitudine *Ve victis* ingeminat. Nimirum, quod Carano Macedonum Regi contigisse narrant, cuius trophæa intempestivè in mortalium, immortaliūque odium erecta, erūpens ex Olympo monte Leo disiecit, *Pausan. in Boeot.* id repetitum in hos gloriosos milites exemplum videri tunc potest, quando Boicus Leo, suas & ipse Olympo vires trahens, in omnia ferocientis superbiæ munimenta, felici impetu, grassatus, neque vllam virtuti inuiam viam monstravit, neque vllum perfidiæ asylum tutò posse collocari. Iam quali apparatu, quanto militum robore, quâ machinarum copia, quàm præceptâ victoriæ spe in aciem Turlacensis Marchio descendit!

magna

magna omnia spirans, & Bauariæ tam certus, vt locum spolijs diuidendis animo ab eo iam captum fuisse, feratur; quasi id solum dubitasset, an in monte Albano, an potius in Capitolio triumpharet. Sed quid? Iul. Cæsaris ingenio, sed non fortunâ vsus, Venit, Vidit, Victus, & castris exutus est; adeò vix Tillij immortalis Herois Ser^{tis} V^æ auspicijs pugnantis conspectum tulit, qui humanis viribus se debellandum non credebat; neque fortasse animo ea in re falsus, nam in Ser^{tis} V^æ castris Deum reperit, sensitque, quem ille inter hostes suos non numerauerat; meruerat tamen. Halberstadius verò, quàm feliciter à Tuis interceptus, fusus, fugatusque est? pedum beneficio tunc elapsus, vt paulò post victam manum alteram porrigeret, alteram abijceret etiam, ferreâ deinceps pugnaturus, credo, vt nostri sæculi Sergius diceretur. De Manhemio quid dicam? cuius famæ vnicum illud fortasse obest, quòd tam citò Ser^{tis} V^æ fortunæ succubuit; nam manus dedit, neque ferro, neque igni vexatum, nisi quem illi subdidere, qui compescere etiam aliunde iniectum debuissent, ne nobilissimo castro vllum stigma inureretur; iniquitatem fati sui accusantibus peritissimis aduersæ partis Ducibus, eijci se fortissima vrbe, quæ contra vim omnem etiam ignauos tueri posset, nisi Boius hostis obtigisset, cui vni nihil satis munitum obijce-

B

retur;

retur; nam cæteroqui post Manhemium nulli vrbium pudori esse posse, vinci: tot ergo ipsorum confessione hostium inuicta propugnacula cùm Ser^{tis} V^æ auspicijs robori militi cessissent, quis non crederet, occursurum aliquando placitum marmor, cui tot victoriæ inscriberentur, cùm hostes à triumphis, quos nullos egerant, & à Cæsare, Boiisq̃ue proculcatis, ventosa turribus suis vocabula, miseri Nomenclatores inderent. Athenienses, post nobilem in Marathone pugnam, cùm illud ipsum Parium marmor reperissent quod Persæ certam victoriam animo præcipientes, eo detulerant, trophæo erigendo destinatum, delectati ludo fortunæ, Vindicem ex eo ipso lapide Deam, Nemesein illis appellatam, Phidiæ manu factam erexere, victoriæ modestissimum symbolum, relatâ facti ad ultores Deos gloriâ; *Pausan. in attic. l. i.* quâ re quò propiùs ad pietatem accessere, eò clariùs Ser^{tis} V^æ in abdicandis triumphalibus ornamentis consilium aperiunt, in cuius ore & pectore frequens illa optimi Regis vox est, canere soliti: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Nam quod Titus Cæsar non ex ingenij aut superstitionum, quas sectabatur, modestiâ, sed Numinis impulsu confessus est, in nobilissimæ vrbis excidio, se Deo solam manum commodasse, Illum pugnassee, Illum vicisse: id ipsum quanto sinceriore affectu,

Et tu, quanto veriore animi orisq[ue] consensu V^a. Serenitas protestari hodiéque solet, hac vnâ aureâ voce gratulantium interpellare præconia solita, quasi in Deum iniurijs essent, qui vllum lauri folium, dignissimo Ser^{tis} V^{rae} capiti imponendum, de triumpho Numini debito præcerperent. Maçtè hac virtute, Serenissime Princeps! quâ prisca Constantini exempla renouari, pij omnes, non sine gestientis animi lætitia, sentiunt, ad cuius æmulationem assurgere omnibus victorijs est gloriosius; cui, cùm post victum Maxentium æterna vrbs *Liberatori suo, & Fundatori quietis* testatura beneficij memoriam, triumphalem arcum erexisset, *quòd instinctu diuinitatis, mentis magnitudine, cum exercitu suo, tam de Tyranno, quàm de omni eius factione, vno tempore, iustis rempublicam vltus esset armis*: quanquam diuinitatis nomen alienus etiãnum à Deo Senatus in arcu inscripsisset, ne tamen aliorum aliquando vox ea raperetur Christo abiudicata, nobile ipse & *cruce* insignitum trophæum vero Deo, vrbe mediâ statuit, hoc epigrammate adiecto. *Euseb. in V. Constant.*

Hoc salutari signo, vero fortitudinis indicio, Ciuitatem vestram Tyrannidis iugo liberaui, & S. P. Q. R. in libertatem vindicans, pristinae amplitudini, & splendori restitui.

Quod, vt inter trophæa Christiana primum fuit, etiam erudiendæ Posteritati, Regib[us]que monendis fixum, quibus signis, quibus armis fidendum potissi-

mum sit, ita post tot secula impietatis assecclas in rubo-
 rem (siquidem erubescere impietas posset) conijcit,
 qui, cum Christi disciplinam inani ostentatione iacti-
 tent, quanti illum faciant magnis documentis testan-
 tur, quando ijs Crucem aspicere, quâ Constantini pius
 animus adeo gloriabatur, mala maxima Crux est; &
 cum Imp: ille hunc pulcherrimum victoriarum fru-
 ctum crederet, si Crucis trophæum erexisset, hi victo-
 rias quærunt, vt toto illud Orbe proscribant; quod,
 cum Pragæ aufu nefario iam perfecissent, certè Con-
 stantinus reuocandus fuit, qui Dei iniurias ultum irer,
 & in hoc ipso signo vinceret, cui noui isti Titanes ma-
 nus erant admoliti; & me quidem huius nominis in
 Ser^{tem} V^{ram} collati nunquam pœnitebit, quando vtrinq;
 eadem pugne causa, eademque victoriæ facies fuit; v-
 trique contra iniustos arma sumta Dominos, Romam
 Ille Falso Romulo (sic Maxentium vetus Orator appel-
 lauit) Ser^{tas} V^{ra} Pragam Ficto Regulo ereptum ibat, &
 vt etiam complementa Victoriæ conspirarent, vtrinq;
 elementa meliorem causam iuuerunt; quod enim illic
 Tiberis fecit, in partem laboris adscitus, vt aliquod cę-
 dis compendium fessis dexteris eueniret, maxima exer-
 citûs parte haustâ; hoc Ser^{ti} V^{ra} Moldaua præstitit,
 quem ego quidem Ennodij verbis, *Fluuiorum splendidissi-*
mum appellare possum, vt qui Boiohemi sordes diluerit &
 effusam

effusam ex suppurante Caluini stigmatē, *fecem suscepit, sine dispendio puritatis.* At enim quando Ser^{tas} V^{ra} pietate animi & felicibus armis ad consortionem laudum Magni Constantini penetrauit, & quæ votorum summa fuit, trophæum Crucis alibi quidem impiâ manu conuulsum, & proximum ruinæ stabiliuit, alibi prolapsum, conculcatumque vindicauit, & pristino loco decorique restituit, liceat tandem Musis aliquâ Romani Senatûs erga Constantinum humanitatem æmulari, vt quemadmodum ille triumphalem suo liberatori fornicem molitus, optimorum, quos ante illum vnquam habuit, Imperatorum, Marci Aurelij & Antonini Pij vetusta monimenta in Constantini arcum transumpsit, quod sciret ipsum Antoninorû nomen adeò venerari, vt Marcum & Pium inter Constantios Claudiosque, velut Maiores suos, aureos formauerit, adoptans veterum virtutes suis moribus congruentes; *Lamprid. in Heliogabalo.* ita Musis nostris fas sit antiquissima maiorum Tuorum decora, & primorum Boicæ gentis heroum facinora, quæ pauca de multis extra me-
 rum inuidiæ suum æuum, tam longo supra mille annos spatio porrectum collocat, in lucem & theatrum producere; vt quod etiam liuor ab ijs rectè factum, atque ordine iudicat, cùm id ipsum tantis à Seren^{te} V^{ra} auctum viderit incrementis, etsi malignitate ingenij lau-
 dare

dare non potest, detrectare tamen erubescat; quódque summum Satyricus tormentum putavit, Virtutem videat, intabescátque relictâ; quanquam quis iste furor? (verba sunt quæ Seneca Socrate digna putavit) quæ ista inimica Dijs hominibúsq; natura est? infamare virtutes, & malignis sermonibus sancta violare? Si potestis, bonos laudate; sin minùs, transite; quòd si exercere vobis tetram istam licentiam placet, alter in alterum incurfate; nam cùm in cælum insanitis, non dico sacrilegium facitis, sed operam perditis. At enim his belluis, quæ famam ex sanguinario dente sibi quarunt, quem virtuti, vnicis aurei sæculi reliquijs, infingunt, bonam mentem precari faciliùs est, quàm dare. Nos, Serenissime Princeps, qui optatissimo tempore fruimur, quo virtuti Tuæ non ex sola conscientia merces datur, quando *Magnus Cæsar* pro se, & republica, iam diu opum, & ipsius adeò sanguinis prodigum Septemvirali Purpurâ insigniuit, & Pomum aureum Romani Imperij symbolum in illa dextera collocavit, quæ illi non vnius arietis impetu quassato, & ruinam minanti pro Atlante fuit; inter illos esse volumus, qui optimũ, pulcherrimũque factum publico plausu prosequuntur. Et quando hic honos ad Gentem Boicam universam pertinet, etiam illam, quæ nos fatorum lege, ad plures pridem antecessit, euocare ad triumphi spectaculum

culum antiquissimum quemque Maiorum Tuorum,
æquum duximus: quandoquidem ex thesauro Memo-
riæ, quæ Musarum mater putatur, ornatius digniúsque
Musæ depromere nihil potuere: Testatum etiam hac
opellâ orbi facient, id, quod de Æacidis Pyrrhus olim
iactare solitus est, Boios semper Viros fuisse; id est, in-
ter magnarum cogitationes & studia virtutum, fecisse
etiam nostro ævo miranda, quo rectè facta rectiùs qui-
dem intelliguntur, sed sæpe intra disputationes herent,
& frequentiùs audiuntur, quàm videantur, non suo vi-
tio; publicum enim non horrent, & nolunt inter mi-
racula censerì, quæ solâ raritate commendantur. Satis-
fiet itidem Ser.^{tis} V.^{ra} modestiæ, quæ cùm pulchriores
in virtutis theatro Actoris partes, quàm Auditoris pu-
tet, cùm heroicis spectaculis alienos oculos dudum
occupârit, aures soli conscientiæ permittit, quæ etiam
cùm laudat, ex scholâ Rhetorum, nihil habet fuci, suo
virtutem colore expressura. Pescennium tamen Imp.^{em}
Ser.^{tas} V.^{ra} imitabitur, qui quanquam laudationem vi-
torum, irrisiionem vocauit, & Panegyricum sibi reci-
taturò silentium imposuit, ad laudes Marij tamen, vel
Hannibalis, vel alterius Ducis vitâ functi decantandas
vltro prouocauit. Ita cùm nos proprijs, id est, Boijcis
abundemus, saltem ab vltimis repetita sæculis dici pa-
tiere, etsi ne sic quidem cauere potuimus, quin vbique
plurima

plurima Seren^{tis} V^{rae} resultaret imago; neque enim virtus cum ætate vultum mutat, nihilque bonis viris inter se similius est; Nam vt ora discrepent, eadem sunt animorum lineamenta.

Porro inde initium capiemus vbi Seren^{tis} V^{rae} virtus, & fortuna potissimum inclaruit: *Sigouesum* Boium ex ipso Boiohemo producturi, quando non sine diuinæ mentis consilio factum credimus, vt quod de Boiorum gente primum in litteras missum est, Boiohemum spectet: Nam quæ prima è Gallia Celtica duce Sigouefo Ambigati Regis sororis Filio Boiorum eduçta colonia est, suam in incinctis perpetuâ arborum Coronâ filuæ Herciniæ saltib. sedem locauit, qui ab incolarum nomine Boiohemi appellationem sortiti, eam quantumuis mutatis deinceps sæpius cultoribus in hæc vsq; tempora seruârunt; qua in re quis temere cecidisse existimet? quod à prima illa Boiorum in Boiohemum immigratione, vsque ad immortalem Ser^{tis} V^{rae} in eod: regno victoriam Pragensem totidem anni fluxere, quot in auspiciatissimo Ser^{tis} V^{rae} nomine litteræ continentur, quibus numeros signari vsus obtinuit.

MaXIMILIANVS BOIARLÆ ELCTOR.

Qui collecti in ordinem annos constituunt
M.M.C.C.XX. Nam Marcus Vellserus accuratissimus

muscriptor à Tarquinij Prisci æuo, quo illa à Boijs suscepta expeditio est, annos ad Christum DC. numerat, quibus si Christianos adijcias, confiunt totidem, quot è nomine Ser.^{tis} V.^æ eduximus, ne vno minùs : Vt res ipsa Poëtam coëgerit primum Sigouesi *Trophæum boni ominis* inscribere, cuius statuæ si indicinæ faciendæ causâ hanc epigraphen adijcias.

IMago sIgo VesI ILLVstrIs BOIoheMI RrInCIpIs.

Respondentem priori numerum elicies, quid nisi ex compacto concordantibus vtriusque Principis faustissimis Nominibus?

TROPHÆVM BONI OMINIS.

ALBE LEO, regni decus, & tutela Bohemi,
 Cur meliore iuba, positis mansuetior iris,
 Vngue nihil, nihil ore minans, dupliciq; flagello
 Blandior, ad FVLVI tam promptus iussa LEONIS,
 Laruati harentem malè Regis fronte coronam,
 Ad veteres Dominos, mutata mente remittis?
 Olim Aquila fulmen solitus difflare, rebellis
 Reginae volucris, simul ac irrugyt aruis
 Herculeus LEO de BOICIS, & vertice moto
 Irarum armatis dedit ignea signa lacertis,
 Tu facilis Dominis pedibus substernere collum,
 Atque exarmatos vaginâ mitior vngues
 Claudere, & exili fremitum mutare susurro,

C

Multa

Multa, cicut, placida mentis documenta dedisti;
 Non est de nihilo tam pulchra modestia; cogit
 Vis tacita ad Boici aspectum trepidare Leonis.
 Hoc nuper Dryades Diuas, Dryadúmque sorores
 Herciniý saltús (qui sparsim plana, iugisq;
 Aspera complexus, nemorosâ fronde Boemos
 Circum circa agros, atque extimarura coronat)
 Cultrices, viridis siluestria Numina regni,
 Cùm Boicus domitis erraret Victor in aruis,
 Intima rimatas fatorum arcana coquebat.
 Illis Panteidon, veterem, si stemma requiras
 Pana professus Auum, cui tunc in rustica Tempe
 Regnum sorte datum molli præcinctus oliua
 Fatidicam vibrans Laurum soliôque reclinis
 Frondoso (memini) tumulo sic fatus ab alto;
 Et BOIO quisquam dubitet parere LEONI
 Saltibus in nostris? tam durâ bellua fronte
 Erret in Herciniýs huic pugnatura viretis?
 Cuius ut indomitos spernat malè sana lacertos,
 At certè æternas fatorum infringere leges,
 Stultitia est: Fatis addicta Bohemia Boio est.
 Nam quas aspicitis sedes, excultâque lentis
 Iugera vomeribus, sunt prisca iugera Boiý.
 Hæc incincta suis, & plusquam horrentia silvis
 Menala, non ullâ vel vi penetranda, vel arte,
 Celticus insignis dextrâ Sigouesus, & armis,
 Ductor Boiugenûm primus tentavit, & omnem
 Perfregit seu stirpe alta, seu monte minantem
 Scabriciem: porrôque audax vestigia firmans
 Fortia, lata etiam, & denso prius abdita vallo
 Aggeris arborei, passim victore retexit

Arua gradu, campósq, urbésq, domúsq, penatésq,
 Aduerso pugnās necquicquam fuste cientes
 Barbaricas, socio fortis Mauorte subegit.
 Hinc culta Boijs sedes, qui frugibus auctum
 Triptolemi totum Boico cognomine campum
 Dignati, patriæ affectum, titulúmque dederunt.
 Quas ego tunc memini felici sidere frondes
 Hercinijs passim vernare in montibus! ipsæ
 Pæne mihi quercus, quin & tristes paliuri
 Mella dabant, siculâ longè fecundius Hyblâ;
 Aurea tunc ætas: donec labentibus annis,
 Fontibus in nostris tetrum Picarde venenum
 Spargere, gramineúmque nociuâ tabe virorem
 Eneruare Anser, fædi dux agminis Huse,
 Cæpistis; tunc vix corylos, humilésque myricas
 Florenti vidi fruticare per aëra caule.
 Cùm Boica de gente nihil, nisi nomen inane
 Viueret, & mutilum; sed & hoc vix noscere ciues
 Indolui, Boiósque meos, veterémque Colonum
 Quasiui gemitu; qui si mea regna subisset
 Sperabam effætas rursus efflorescere siluas.
 Audiit, aternis magnum qui dirigit orbem
 Auspicijs, PATER; & iustas moderare querelas
 Panteidon, dixit, Boios hæc arua videbunt,
 Et cernes, non has equidem sibi querere sedes,
 Felices proprijs, tamen hic victricia castra
 Figere, & optatam terris inducere Pacem.
 Cùm bis millenos bis centenósque, recurrentes,
 Bisque decem, Boica ductos ab origine gentis,
 Annuus in celo Titan impleuerit orbem.
 Dixerat: & mihi dicta fidem, spem præbuit ætas.

*Et nisi dextra manus, nisi mens me laeva fefellit,
 Si misi in digitos sine fraude fideliter annos,
 Si solita Sol flexit iter regione viarum,
 Si noua non fregit priscum sententia fatum,
 Promissi venere dies & mollius auum,
 In patriam reduces Boij aduexere Leones:
 Hinc nostra exuta mansuescit Bellua bile,
 Et redit ad veteres, iam candida tota, colores,
 Fucatos exosa dolos, & turpia pacta,
 Cum grege vulpino male conciliata, refringit,
 Reginaq; suum reddit diadema volucris,
 Compensare fide veteres iurata furores.
 Sic hausta à Boico pia disciplina Leone
 Correxerit rabiem; iuvat aspexisse Magistrum,
 Voce quati, validis iuvat occubuisse lacertis;
 Et perijsse salus fuit, & Victoria, vinci.*

BONVM factum! Praga non vnus Imp. Romani
 sede relicta ad æternam urbem, ipsumque Romani
 Imperij Caput gradum promouemus, tanto illustrius
 illic Boicæ gentis trophæum visuri, quanto illa vna
 vrbs reliquis omnibus Caput altiùs extulit, iura pœ-
 ne toti orbi ausa dicere, quam tamen ipsam ante Chri-
 stum natum CCC. XXXVIII. fuebis millenis vn-
 denis ante nostra tempora annis Galli, qui à Bellone-
 si (is Sigouesi nostri frater Germanus fuit) expedi-
 tione, eodem, quo Boiohemica, tempore suscepta, in
 Italia confederant, Brenno Duce captam, post septem
 menses,

mensēs, ad libellam expensam, auróque æstimatam
 deseruere : Gallorum in Italia fortissimi semper Boij,
 Insubres, & Senones habiti. Captæ vr̄bis decus ad
 Boios pertinere alibi probabitur; Poëta qui trophæum
 exscripsit, descripsitque in præsentia Silium Poëtam
 sequi satis habuit, qui bello Punico medio Chrixum
 Boiorum ducem, Atai Brenni stirpe superbientem &
 pensantes aurum Celtas vmbone ferentem, historicâ,
 vti putamus, fide, quemadmodum pleraque omnia
 graphicè descripsit. Esto igitur hoc alterum Boicæ
 gloriæ.

T R O P H Æ U M

A B R E N N O R E G E Æ T E R N Æ
F A M Æ E R E C T V M.

*Pernix præpetibus Fama volatibus,
 Iam dudum ambiguë ebria fabulis,
 Fortes Boiungas Martia pectora,
 Virgato niueum, & ceruleum sago
 Brennum, Romulidis terribilem, sona;
 Non illum trepidi mœnia Clusij,
 Non turbata rubris vorticibus vada,
 Non totum moriens Roma sinit mori.
 Scis postquam Fabios immemores sui,
 Ruptoque indecores fœdere gentium,
 Armauit suus in perniciem furor,*

Et Caduciferos induit ensibus,
 Vt Brennus Clypeum fulmineum rotans,
 Et septemgeminis ultima collibus
 Intentans, gladij vindicis impetum
 Vix tandem innumerâ cade refregerit;
 Testis dira nigri nominis Allia,
 Quæ tunc purpureo tardior alueo
 Florem Romulei roboris obruit;
 Nec Brenni erubuit vulnificam manum
 Pincernam Ausonij dicere sanguinis:
 Sed Brennus neque sic ebrius, integram
 Ad Romana sitim mœnia detulit:
 Illic Patritio sanguine Curiam
 Depingens, Caput messæ senilium
 Dispersit vacuis funera compitis.
 Bustum Roma fuit, totâque montium
 Depressa in cinerem gloria concidit.
 Rara inter lacrymas exanimes suas
 Tarpeio resides relliquia iugo,
 Damnauère manus, ut patriam, & Iouem
 Libellâ eximerent turpiter aurea;
 Dum Boius Latij insolitum auribus
 VÆ VICTIS misero concineret ioco.
 Hæc Urbis Domina fata, modestiam
 Inculcare suis docta nepotibus;
 Vt nemo sceleri non metuat suo,
 Captiui meminit qui Capitolij.
 Quorsum ergo indomitus prosiliit furor?
 Quid tentat populi Roma Bohemici?
 An tutam Hercinijs se latebris putat?
 Boiorum in patria peccat, & improbi

Vltri-

Vltricem sceleris non metuit manum?
An Brenni hac melior probra ferat Nepos?
Sic spretas Aquilas? sic diademata?
Sic Pragæ Dominis non regier suis?
Quin Hyblæa velut progenies domi
Fucum quando suas inter opes videt,
Detestata gulam colligit agmina,
Ignauumq; pecus murmure circumit;
Pars hastata suo pugnat aculeo,
Pars raptis pedibus pulvere grandinat;
Pugnæ nulla quies; vulnere tardior
Donec raptor iners aut cadit, aut fugit.
Sic fucata cohors non sua bombilans
Inter regna, pigris turgida pinnulis,
Dum furto imperium querit, & improbe
Quidquid dulce gulæ est, iure suum putat.
Experta est Boicæ quid valeant manus:
Cæpère ut creperis tympana buccinis,
Intermistæ sona clangere martio,
Et rostri intonuit bombus ahenei,
Index non fatui fulminis, & necis.
Quis fixos profugo tunc mihi tergore
Mucrones numeret? casaq; lucidis
Victorum gladio corpora collibus?
Quis disiecta solo brachia colligat?
Coniurant Boico flumina fulmini,
Et quos præterijt dextra, necant aquæ:
Nec iam Molda rubra cesserit Allia,
Fastis nacta aliud nomen in Vngaris.
Nil tunc ipse suis profuit artibus,
Prisco Argo melior perfidia Vigil

Anser,

Anser, multicropo notus ab Hussio:
Et, cùm Brennus ab hac proditus Alite,
Tarpeiósque lares, & fora Romuli,
Tot vexata malis, & propè subruta,
Non dextro fugiens cesserit omine.
Tu, Dux Magne, Tuis clarior ausibus,
Quidquid turrigero Praga cacumine
Ipsis inseruit Dadala nubibus,
Acclinem pedibus flectere verticem
Vidisti: dedit & regia nobilis
Desertum solium, sceptráque dexteris
Non tractata suis; addidit insuper
Crus auctariolum; Regia qui rapit
Ornamenta, miser perdit Equestria,
Tu Brenno hoc etiam iustior arbiter,
LIBRA *IUSTITIÆ singula ponderans,*
Illi iura etiam Martia subiycis.
An se victam alio Praga velit Duce?
Cuius bella tribus pingere qui notis,
Æternóque paras scribere fornice,
Phæbi ex orbe duo detrahe sidera,
Ambo spicifera proxima Virgini;
Hinc stet LIBRA suis ignibus, hinc LEO;
Nunquam Iustitiam perpetuæ minùs
Dimittunt comites, Robur & Æquitas,
Quàm BOIVS quoties bella mouet LEO.

Roma.

ROMANÆ felicitati qui parem quærunt, ferè in Alexandri Magni fortunâ subsistunt, quem fata in diuersum à Romanis orbem emisisse eo potissimum consilio videntur, ne illis inter se bello collisis manifestum fieret, Roma an Alexander fortunam habuerit obsequentio-rem, quod illa disputari à posteris quàm sciri maluit. A Liuiio id disertissimè factum, apud quem Roma vbiq; triumphat, cui quidem palmam minore inuidiâ dedisset, nisi Brennus probâisset eam vinci posse; Certè constat, siue id casu, siue consilio factum, populum Romanum Alexandri neque arma, neque fœdera tentâsse : Galli tamen Adriatici maris accolæ (ij Senones Boij & Insubres fuere) virium animique confidentiâ, legatis ad maximum Orbis Regem missis, eum sibi amicum conciliârunt, quem tamen hostem adeò non formidarent, vt Regi quærenti, quid populus Gallorum metueret, id duntaxat responderint, *Ne celum rueret*; factum id annis ante Christum Natum CCC. XX. plùs minusue: quâ vnicâ voce nihilo obscurius *Magnanimitatis Trophæum* genti Boicæ sociisque foris erectum est, quàm antehac victrice manu domi statuerant. Alexander quidem ex hoc dicto æstimatos amicos, quàm hostes habere maluit. Videbat ita fortiter loquentes fortiùs pugnatu-ros, & ex dicti acumine gladium minimè hebetem coniecit. Autor Ptolomeus Lagi apud Strabonem.

D

TRO-

TROPHÆVM MAGNANIMI- TATIS.

*Notus ab Vngue Leo est, sed & vngues deme Leoni,
 Ingenium incipiet prodere voce suum.
 Hac dat iura suis etiam non visus in aruis,
 Absentemque timet Turba modesta Ducem.
 Quodque Ioui tonitru est, rugitum hoc crede Leoni,
 Hoc mouet Ille Homines, hoc regit Iste feras.
 Est etiam humanis vis & reuerentia dictis,
 Et potes ex quauis voce probare virum.
 Septem cauta Sophos numeravit Gracia; nomen
 Forsitan hoc illis syllaba docta dedit.
 Excidit hoc olim meditato, γνῶθι σεαυτὸν,
 Et Deus humano est creditus ore loqui.
 Verba, Solon, Cræso dederas duo, **RESPICE FINEM,**
 Ista tibi vitam verba dedere duo.
 Delphicus hac templis dignatus Apollo probauit,
 Quin & carminibus prætulit Ipse suis.
 Si tria verba, Deo meruerunt Iudice templum,
 Pridem etiam Boijs ara dicanda fuit.
 Quos nisi mille probent Mauortia Facta Leones,
 Hoc illis Nomen Martia Dicta dabunt.
 Vnica vox illos Pelleo heroica Regi
 Fædere perpetuæ iunxit amicitia.
 Post tractam vario mensam sermone, rogârat,
 Quid dignum Boius crederet esse metu?
 Nempe ratus Macedum dicturos robur, & iram,
 Quæ plus ætherijs sint metuenda minis.
 Sed responsa viros perhibent; dum dicta latentis
 Conscia virtutis dant inopina sua.*

Quod

Quod nostros terrere animos, Rex, posset; id unum est,
Emotis, Cælum si ruat, axe polis.
Stent aeterni Orbes, reliquum rotet Æolus Orbem,
Impavidum hæc feriet tota ruina caput.
Pectoréque obnixus nudo, si dempseris arma,
Ad qua confugiat brachia, Boius habet.
Obstupuit, dextrámque dedit Pellaus, & Orbis
Contemptor, tamen hos credidit esse viros.
Quique Leonino se pectore censuit, huius
Non potuit Galli non tremuisse sono.
Applausum est voti magnâ ambitione, sibi que
Furtim illud plures asseruere decus.
Sed stetit in Boicis vox nunquam erasa trophæis,
Nunc propria est animi, MAXMILIANE, tui.
Quid Boij metuant, & Bello, & Pace, probâsti,
Et multi hoc vellent Te docuisse minus.
Hæresis innumerâ cum se ceruice moueret,
Et mille errigeret cornua, Lerna minax.
Cum Sceptro molita foret scelerata ruinam,
Ad quod quarebat Marte, doloque, viam.
Bellua Tartareis ita pleraque miscuit ausis,
Ut propè nemo suo staret in officio.
Iamque velut parto mutâisset Iura triumpho,
Subruit insanâ Sacra, Profana, manu.
Et mox liberius debacchatura, parare
Insidias oculis cæperat, Arge, tuis.
Eruta sexcentis frustra quæ lumina uotis
Optarât, ceptis perniciofa suis.
Nimirum Imperij Tutor Leo Boius, utrumque
Das inconniuas, lumen, in excubias.

Quem statione sua dum deturbare laborant,
 Quot scimus mixtas fraudibus esse minas?
 Cuncta tamen veterum sunt voce elusa Parentum,
 Astra Leo Boius nil nisi lapsa timet.
 Et timeat lapsura? comes cui militat æther
 Auxiliatricem sponte professus opem?
 Titanes metuant ausi rescindere calum,
 Ne stultum inuoluant fragmina lapsa Caput.
 His nuper Sidus luxit ferale Cometes,
 Quotque comas, totidem sparsit ab ore minas.
 Successura minis fuerant sua fulmina; quanquam
 Victor (sensistis) Fulmina Boius habet.
 Dum LEO conspirat cum Fulminis Alite, tutam
 Impietas etiam se Cataphracta putet?

PAULò post Alexandri M. mortem, Gallicæ gentes
 complures, siue æmulatione Virtutis Macedonicæ,
 siue Genio suomet obsecuti, in Pannoniam, Illyricū,
 Thraciam, Græciam, Macedoniam profecti maximas
 vbique res gesserunt, laboriosioribus chartis explican-
 das. Populorum, qui in hanc expeditionem nomina
 dederunt, plerique ignorantur; Trocmorum, Tecto-
 sagum, & Tolisto-Boiorum nomina hodièque super-
 sunt: & ultimos quidem vel vernacula voce, Boiorum
 præstantissimos, vel ut Straboni placet, à Duce Tolisto
 sic dictos, Boios reuerà fuisse, Velferus, aliique osten-
 derunt: Hos ipsos Iustinus l. 24. Ducibus Auibus do-
 mo profectos scripsit. *Trophæum ergo Bonis Auibus erectum*

carmen

carmen merebatur : quando & Serenissimo Principi
 cælestes Genios, quanto meliores Alites ! non minùs
 quàm S. Henrico, itidem Boiorum quondam Princi-
 pi, & Imperatori, præsens, bellis nuperis, auxilium tu-
 lisse, imò visos sibi diuiniore milites, etiam hostium
 aliqui fassi sunt, omnes certè senserunt; calamitatibus
 suis testati, Serenissimum Religiosissimūque Prin-
 cipem *Guilielmum* Regias impensas in Augustissimam
 D. *Michaëli* & cælesti Militiæ omni Sacram Ædem à
 fundamentis erectam optimè collocasse : stipendium
 Angelis numeravit, ex illo die in suum, Filiorum, to-
 tiusque posteritatis, & Boicæ vniuersæ subsidium au-
 ctoratis. quanquam cum Filio Parentis nomine omnia
 deberent, tot tamen ab ipsomet Serenissimo Principe
 MAXIMILIANO pijsimi animi obsequijs culti sunt,
 vt difficilis illis satisfactio futura fuerit, nisi Principes
 essent maioris Regni : Nam quot priuatim illius pre-
 ces Deo adnumerarint, recensere illi possunt, quos nul-
 la pietatis Vnciola fallit : Publicè certè, bello durante,
 Ser.^{ssimi} P. iussu solenni Ecclesiæ Officio eorum hono-
 ri dicato, quot hebdomadis culti sunt, & eo potissimū
 auctore illorum veneratio longè latèq; propagata est,
 vt mirum non sit, si in hoc seculi nostri Ezechia pro
 Iustitia, & Pietate pugnante, vetera miracula diuinissi-
 mi Milites renouârunt.

TROPHÆVM BONIS AVIBVS.

*Dardanus fato Patriæ superstes
Fertur Æneas, ducibus columbis,
Aureum dextrâ rapuisse, nullo
Vindice ramum.*

*Huius aspectu reserata frondis
Tartara, & custos avidos hiatus
Cerberus pressit, patuitque nigri
Ianua Ditis.*

*Gratior Boios Auium Caterua
Dux viæ, quondam tulit in potentes
Thraciæ campos; patuit secutis
Aurea messis.*

*Terruit Virtus Peregrina Græcos,
Vixq; tot scuto bicolore rhombos
Explicat, quot sub sua iura gentes.
Boius adegit.*

*Sed duces nolo volucres ad antra
Tartari; tanti neque ramus auri est;
Heu nimis pandis foribus teruntur
Atria Ditis!*

*Martium felix nisi cantet oscen
Classicum, non me temerè volantis
Ala, nec raucum malè garrientis
Excitet omen.*

*Ille Romani moderator Orbis
Regius signum nisi mittat Ales,
Aureo si non prius euolauit
Fulmen ab ungue.*

Nemo

*Nemo me Marti sociabit Augur,
Tunc bonâ bellum volucris geretur,
Quando Romanas Aquilas sequentur
Sponte Leones.*

*Hinc Tibi, Princeps, faciles triumphos
Attulit fausto bona sors volatu;
Aureis, victrix tua castra cinxit
Gloria pennis.*

*Venit & Caelo cataphractus Ales,
Ille, qui primo melior duello
Contumax hydrae caput egit imo
Victor Averno.*

*Ille sub signis socias cohortes,
Agmen alatum meliore pinna
Duxit; equales habuere nulla
Castra volones.*

*O Deo charum Caput! & fauente
Semper in pugnas ruiture Caelo,
Sponte coniunctis, Tibi militavit,
Viribus Aether.*

*Hostis exauctas acies notavit,
Et manûs sensit grauioris ictum,
Nobili ut posset scelus interire
Nobile dextrâ.*

*Hoc datur magna pretium furori,
Colligit grandem titulum sepulchro,
Et iuuat tandem pietatis hostem
Fulmine tangi.*

*Vidimus nuper tumidas Olympo
Ire vastata regione flammâs;
Vidimus sparso fluuios rebelles
Currere tabo.*

Ausus

*Ausus aternos violare fasces
 Caesaris Magni, Pæthon paternæ
 Immemor metæ, periturus ignes
 Sparsit, & arsit.*

*O parùm tutis iugulate votis!
 Heu nimis magno licitate regnam!
 Purpura quantum tibi pro secunda
 Sanguinis haustum est!*

*Muricis vilis cruor est; lacernæ
 Iam suum debent Homini colorem:
 Regulus pulchrè ut rubeat, misella
 Patria pallet.*

*Vt coronatum Caput iret vnâ
 Comptius paulò, grauiùsq; brumâ,
 Heu quot infandis Caput expiauit
 Messibus æstas?*

*O mala fraudes volucris secute!
 Siue fallacis Veneris columbus,
 Siue mirandus Pueris, ruentem
 Pano fefellit:*

*Quisquis in saltus facilem Bohemos,
 Ad locum sceptri rapuit latentis,
 Subdolo dextram tibi præpediuit
 Regule visco.*

*Tessera ad nigros fuit illa Manes,
 Iamq; quot fato meliore dignos,
 Lethifer, Nautæ dedit auerendos,
 Ad Styga, ramus!*

*Interim dum tu sterilem coruscas,
 Exul à regno, patriâque, frondem,
 Alter è silua meliore mala
 Aurea legit;*

Quæ

*Quæ tuâ quondam radiâsse dextrâ
Vidimus, donec puerilis ardor
Traxit ad Sceptrum, vetitôq; palmas
Induit auro.*

*Fabula antiqua taceat Tolosa,
Tristius Fatum venit à Bohemo,
Non suis quando manibus stat, auro;
Tange, peristi.*

*Nunc manu pomum cecidit, nouûsq;
Tantalus votis inhiat relicto;
Frustra es, in dextra residet Milonis;
Nemo reuellet.*

*Ipsè, quem pomi facies adumbrat,
Orbis, hoc gaudet recubare fulcro,
Tutius nullis manibus, nec ulli
Fidat Atlanti.*

*I, Duces, spretis Aquilis, minores
Augur observa, leuibusque pennis
Crede fortuna, fugit inter omnes
Prima volucres.*

ANNIS ante Christum natum CC. LXXIIX. Centum ipsis post Romam à Brenno captam, Brennus alter, itidem Gallus, templum Delphicum spoliare aggressus, sacrilegij ingentes pœnas dedit, per omnia humanæ Patientiæ exempla tractus: Ab eo scelere cùm Tolisto-Boij, Trocni, Tectosages, secessione facta longiùs abessent, eum suæ Pietatis fructum tulerunt, vt Thraciâ primùm potiti, deinde cùm in Asiam

E

traie-

traiecissent, eam omnem, vsque ad Taurum montem
 vectigalem fecerint, regione etiam, quæ ad Sangarium
 & Halym fluuios sita est, de communi nomine Gala-
 tia dicta, amplum illic & diuturnum Imperium fun-
 dârunt. Erectum verò à Tolisto-Boijs *Pietatis trophæum*
 ad posteros in optima parte hæreditatis transmissum,
 & nuperis bellis à Serenissimo Boiorum Principe M A-
 XIMILIANO amplissimè exornatum, hoc etiam vete-
 ri illi æquale habet, quod *aureo* Rom. Imperij *globo* in-
 signibus addito, eiusdemque Curâ à Cæsare deman-
 datâ, tantum Boijs in Europa gloriæ, & nominis con-
 ciliatum est, quantum in Asia sibi Tolisto-Boij pepe-
 rere; nisi quòd Principis nostri Pietas cum illa com-
 parari se non patitur; Illis palmarium fuit Sacrilegio
 abstinuisse. Iste sæculi nostri Brennos complures iu-
 stis vltus armis, manum non Apollini, sed vero D E O
 commodauit, ob id tamen meritis, vt tota Apollinis
 Curia, & Parnassus omnis in illius laudibus occupetur.

TROPHÆVM PIETATIS.

*Felices belli sortes, Pacisq; fauores,
 Et tam crescentes, promotò limite, fundos
 Boiorum, Dominisq; suis, & lure beatam
 Mirabar Gentem, viridi prostratus aprico
 Herbarum, quâ fertilibus fluit Isera campis.
 Hic mecum ambiguus agitans certamina sensis,*

Multa

*Multa mihi respondebam, mihi multa negabam,
 Scrutatus causas, Magnarum conscia rerum
 Vranie, non Astrorum, motusque viarum
 Tantum docta, sed & Diuum, quæ mente reposta
 Fata manent, alto bibere, & depromere corde;
 Constitit ante oculos, & Boios æmula rhombos,
 Caruleam vestem tessellis miscuit albis.
 Ore serenato, Dea sum, caelestia narro
 Infit, (ego totis collectus sensibus hausi
 Verba Deæ, placida inter non mala murmura lymphæ.)*

*Hæc tam leta suis tellus, & florida glebis,
 Tam dilatati fines, & collibus aucta
 Vitiferis antiqua Ceres, & Bauara nuper
 Isera diuinis Rheno coniuncta Hymenæis
 Munera sunt Superum, castisque salaria curis
 Debita, sed priscis iam pridem debita Boijs;
 Quæ pia posteritas, non degenerantibus aucta
 Virtutum studijs, à Religione reposcit.*

*Nam quid te memorem Calumq, oblite, Deosq,
 Brenne, sed ultores Calumque, experte, Deosque?
 Forti ad bella manu, si non ad furta fuisset
 Fortior illa manus; quando populatus Achiuos,
 Graiugenasque metu terras, & littora complens,
 Phocæasque domos, & tecta loquacia Phæbi,
 Qualicumque Deo, & pro Numine, Nomine tuta,
 Sanguine pinxisti, & scelerum successibus usus,
 Delphica communi consulta Oracula voce
 Argiuum, & Populorum, quæ se maximus Orbis
 Circumagit, tandem violento inuadere gressu
 Ausus es, & Danaum manibus Donaria fixa
 Diripere, impositasque adytis auertere Gazas.*

Non tantum voluere nefas socia agmina, bellis
 Fœderibus pactis Brenni olim castra secuti
 Tectosages, Trocmique; sed hi vix nomine noti.
 At primi fugere scelus, Fanique rapinas
 Exosi, Boica longè pars optima Gentis,
 Tollisto-Boij, secum meliora probantes
 Traxerunt. Neù nulla putes data præmia factò,
 Vinci terra pijs posthac nulla horruit armis,
 Et dixit Dominos Orbis pars tertia Boias.

Cùmque Dijs merito Brennus daret ultima passus
 Funere supplicium, Boij maria omnia circum
 Aruâque permensi æternos egere triumphos,
 Threycios agros, angustique æquora Ponti,
 Iam deuicta supergressi Byzantia regna,
 Ingentemque Asiam, quâ Tauri limite clausa est,
 Edomitam tenuere ipsi, tenuere nepotes.
 An tanti est, fictos etiam non ledere Diuos?

Ergo quid meruere, quidô, Gens postera, BOII,
 Calicolis, quâ fas illis mortale dicari
 Auxilium, deuoti animis, & vindice dextrâ,
 Tûq, unus, tot seruatis, DVX MAXIME, Diuûm
 Liminibus, veterique sacris in sede locatis?
 Nunquam interruptis Pietatis, Note, triumphis.
 Horresco referens, quo se tua, Calue, libido
 Extulerit, quando Calo Terrisque minatus,
 Hac duo regna vnus conuellere nisus es armis,
 Dirius in superos rabiens! Altaria donis
 Vidisses orbata suis, pendentia sacris
 Parietibus simulacra Virum, quos suspicit æther,
 Raptam manu, ferro conuulsa, & calcibus iccta:
 Sacrorum tumulos Heroum inuertere sauis

Non

Non veriti furij, Spes regni, urnasque, relictosque
 Artus disiecere, rogis etiam ossa nefandis
 Iniecta, & Cineres Cali per inania missi:
 Hoc doluit, non posse illuc pertingere telum,
 Siue facem; nam quæ lacero spectacula Cælo
 Sint potiora? quid ambustis formosius Astris?
 Quid nostri possint maius sperare Gigantes?
 Quam Cælo, Terræque omnes proscribere Diuos,
 Virtutumque pilos in utroque eradere regno?
 Regnet ut Impietas, cum Caluo soba marito.

Hæcne ferat Calum? vel si sua fulmina cælum
 Differt, nonne Aquilis, Boijsque Leonibus arma
 Induat, & superâ belli signum efferat arce?
 Pacatosque animos melioribus imbuat iris?
 Cum iam fatali flagrarent omnia flammâ,
 Et pallens cultro Pietas admota stetisset,
 Amissura animam; cur non, cum margine dulcis
 Errat aqua, & vitreas lupus inquinat unguibus undas;
 Surgat in arma Leo, & laticum defendat honores?
 Quid sacrum Impietas habuit? quis limpidus usquam
 Fons iuris, quem non infelix planta lutaret?
 Heu! quæ candoris germani vena priores
 Servauit nullo confusa nigrore colores?
 Quot thermæ passim calidi bullire cruoris
 Visa, stigmatia gratissima balnea Caluo?
 Et quàm multè enses iugulo Pietatis inerrant,
 Scrutati fontes? mala bellua scalpurit ungue,
 Tristis adhuc, quod non lacrymæ undiq, & undiq, sanguis.
 Et nisi restiteras furij Leo Boie, fuisset.
 Si Pietas anima est Patria, si Patria viuit
 Huic Animam debes, huic debes Patria Vitam.

*Et miraris adhuc Boicæ felicia Gentis
 Iugera, tam longos hoc Principe ducere sulcos?
 Hos titulos? sceptrumque nouum? Capitisque decorem
 Purpurei? quin nondum etiam largissima dextra est,
 Quâ pluit in Boios Virtus sua premia campos.
 Accepti, atque Dati si conspirare tabellas
 Fata velint, ipsum cogant descendere Cælum:
 Et facerent; sed si hoc terris subducimus Astrum,
 O quali depressa gemet Germania nocte.
 Sic ait Vranie, & calo se reddidit ales.*

Iustitiâ Principes Deos fieri rectè apud Senec. Augustus censuit, quâ vnâ remotâ neq; regna aliud quàm magna latrocinia cordatè maior Augusto Augustinus dixit. Hinc Heroës antiquis Semidei dicti, quod forti manu illud Iustitiæ æternū scitum *suum cuique tribuendum*, contra Tyrannorum Impotentiam tuerentur. Eius decoris trophæa Boicæ genti propria colligere plura promptum fuit, nunc Ducarij Boij factum ad rem præsentem perplacuit, qui annis ante Christum natum CC. XV. eo bello, quod Annibal Boiorum potissimū operâ Romanis formidabile gessit, C. Flaminium Cos. Rom. insigni galeâ Gargeno Boiorum Regi detractâ superbientem hastâ transfixit, vt non modò nobilis ad Trasumenum lacum victoriæ prima gloria Boijs debeat, sed obtruncato Regiæ Coronæ inuasore insigne *Iustitiæ vindicata* trophæum sit erectum; quæ cum
 proxi-

proximis annis fœdè oppressa, iterum Coronam Regiam ad iniustum Dominum translata vidisset, ad Vindices suos Boios recurrit; eo euentu, vt eorum *Duci*, nouo *Ducario*, libertatem debeat, quam testatura nobiliore symbolo illi Pileum imposuit, per quem ipsa Coronam receperat.

TROPHÆVM IVSTITIÆ VINDICATÆ.

*Iam pridem poterat iocosa Cornix
Stultis versicolor, nitensq; furtis,
Et collatitiâ venusta prædâ,
Pruritus miseræ rapacitatis
Ex toto volucrum fugare regno,
Cunctorumq; Magistra nidulorum,
Pullos lura Modestiae docere;
Si tergi miserabiles lacunas,
Et caluum in media caput iuuenta,
Pectus tonsile, depilata crura,
Et volso glabriora ludione,
Turba ostenderet arrogantiori,
Et simul crepera loquacitate,
Tonstrinae miserabiles cachinnos,
Causâsq; insolita exarationis
Facundo caneret diserta rostro;
Tantas ingenuè professa pœnas
Se tralatitiæ dedisse pompæ;
Tanto syrma sibi stetisse, frustra
Natiuo superadditum colori,*

Sed

Sed solis superadditum rapinis;
 Cui cum Pauo oculos, Alauda cristam,
 Suum Psittacus immigrasse torquem,
 Suas cetera Turba margaritas
 Insanum stomachata subnotasset,
 Concurrentibus hinc & inde rostris,
 Hoc se caluitij probro notatam:
 Rapta supplicium proinde formæ
 Noster Gymnosophista si recantet,
 Mox rupto saperet modestus ovo
 Pullus, nec niueo Parente natus
 Tutum crederet explicare cristam;
 Nec triseclisenex negare Phœnix
 Vellet, se cineris fuisse prolem.
 Cur ergo modo purpuratus ales,
 (Quem vulgus, puto, Regulum vocauit)
 Quamuis & Tyrio superbus ostro,
 Inter Aurea mala nidulatus
 Pulcher in patrio ambularet aruo,
 Et solis Aquilis minor, quietus
 Nicro lura daret, darétque Rheno,
 E myrtillifero petenda monte;
 Coruis consiliantibus, vacantem
 Ausus est Aquilæ innolare nidum?
 Non pluma insidians vel huic, vel illi,
 Sed frontis diadema non mouendum
 Infido sibi vendicauit ungue?
 O factum male! furta pinnularum
 Cornix defluuio comantis alæ,
 Horti tubere lauior, piauit;
 Hic raptâ sibi plaudat in Corona?

Musset

Musset hoc Aquilina turba probrum?
Et non omnibus exacuta rostris
Reginæ decus asserat volucris?
Cur, cum Regulus efferatus ausu,
Spreto fulmine clarigationis,
Malum res repetentibus minari
Collectâ sibi factione capit,
Non Boios Aquila vocent Leones?
Qui raptas dare Regibus Coronas
Fecerunt sibi proprium laborem.
Nec negat Trasumenus, Africano
Qui quondam erubuit lacus triumpho,
Illuc Flaminius potens iniquis
Boios legibus inuolare campos,
Romanum periturus egit agmen;
Et ne cos Boicæ deesset ira,
Gargeni galeam, iubâsque Regis,
Toto vertice toruus explicauit;
Nouit signa Ducarius, suaq;
Irritator ex pudore gentis,
Impotentior ex colore Regis,
Romano breue gaudium, suisq;
Æternum peperit manu triumphum;
Et insignia vindicata regni
Morte Consulis expiauit, & nec
Galerum Capiti, aut Caput Galero
Posthac censuit ultor inuidendum;
Et fixo monuit Duces trophæo,
Quisquis postposito pudore, raptâ
Tutus viuere vellet in Corona,
Occursare Leonibus caueret,

*Et Boijs patriam mouere bilem:
 Hinc cùm pelleret Æmulum Corona
 Nidis Regius Ales & Bohemis,
 Confusus Boici Leonis armis,
 Et Regnum, & Capitis decus recepit.
 Cornicis veterem subinde ludum
 Fictus Regulus intulit theatro;
 Assutas dolet interisse plumas,
 Natiuas gemit auolasse pennas,
 E coma diadema, crure gemmas,
 Et pictam ex humeris migrasse abollam:
 Si cui nunc rubicundior videtur,
 Non est hic Tyria rubor lacerna,
 Sed mæsti color vltimus pudoris;
 Nam qui tot gladios cruore tinxit,
 Tandem vel fugitiuus erubescit.*

VNICVS à Ducarij triumpho fluxerat annus, cùm
 mox iterum Italici Boij, militaris ingenij exemplo,
 ad omnem memoriam insigni, edito, L. Posthumium
 Albinum iam Consulem designatum, qui tum Prætor
 contra Boios exercitum ducebat, cum duabus legio-
 nibus Romanis, tantisque sociorum copijs, vt omnino
 xxv. armatorum millia sub signis haberet, funditus
 deleuerunt. Litanae enim siluæ, quæ Romanis trans-
 eundum erat, arbores ita inciderunt, vt immotæ sta-
 rent, momento leui impulsæ occiderent: eas, cùm ex-
 ercitus Romanus saltum intrasset, in hostem Boij im-
 pulere,

pulêre, & propagatâ, cum arborum ruinâ, miserabili strage, arma, viros, equos obtriuêre, vix decem elapsis. Rem Polybius Liu. Zonaras, Frontinus l. 1. c. 6. narrant. At enim vt erectum à priscis Boijs in Litana silua *Militaris solertiae trophæum* Seri Nepotes nostro æuo renouarent, malo fato suo Perfidia siluam Bohemicam, etiam ipsam veterem Boiorum patriam subiit; vbi tamen non arborum, sed armorum vi oppressa est, deletusque tumulo mons, qui *Candidum* se iam dici non vult, postquam cæsæ Impietatis sanguinem bibit, quæ illuc ex siluarum vmbra protracta est, non quòd diem mereretur, ad æternam properatura noctem; sed Victorum interfuit, vt heroica facta in publica luce constituerentur, & vt Bona causa, quam Cæsar & Serenissimus Princeps Boiorum tuebantur, sole inspectante, triumpharet.

T R O P H Æ V M M I L I T A R I S S O L E R T I Æ.

*Chaonij montes, Dodonæique recessus,
Quæ vestris spectata putem miracula siluis?
Vt cum negligerent ea Famæ tradere Musæ,
Ruperit iratas tandem indignatio quercus,
Mollisque in duros ierit facundia truncos.
Inuentusque locus linguis in robore, nostris
Ausuro posthac impingere probra Poëtis;
Quid tanti fuit? vt nativam perderet artem*

Os hominum, & nullo cantaret silua magistro,
 Et passim viridi starent tot vertice vates;
 Solâque cum faciles Laurus daret antè furores,
 Istis ingenium faceret rigidissima quercus:
 Si vel quæ saltu nuper visenda Bohemo,
 Vel pridem Luco non inferiora Litano,
 Ingentis Gens Boia animi documenta reliquit.
 Spectasses Dodona tua patrata sub umbra,
 Undique vocales spuerent præconia frondes,
 Et totam fieri velles te denique linguam:
 Nunc quia sunt nostris potiora silentia siluis,
 Nec quosuis arbusta iuvant, nos facta canemus.

Quà veteres riguis Boios Padus alluit undis,
 Silua Litana stetit, nullâ violata securi,
 Intemerata Caput, nutrix annosa ferarum,
 Brachia disspandens texendæ aptissima fraudi;
 Hoc nemus occulta cinxere indagine Boij,
 Parte sui, subiit densum pars altera Lucum;
 Propterradices aggressa bipennibus ornos
 Incidit medias, & vulnera cortice velans,
 Distulit horrendos in idonea tempora lapsus.
 Fleuerunt Satyri, montanâque Numina Fauni
 Deseruere, oculis, tristes, lacrymantibus, antra,
 Instabilésque lares: at Boijs scrupèa tectis
 Præbuit interea tutas spelunca latebras,
 Donec in insidias incautum duceret hostem
 Semita castrensis, qui per compendia saltûs
 Sperabat Boicam catus interuvertere prædam.
 Hostis erat Latie stipatus robore pubis
 Posthumius, Consul modò designatus in Vrbe,
 Speratos proprio picturus sanguine fasces.

Hic,

Hic, dubium an fesus numero contempserit hostem,
 Suaserit errorem an prasens, & conscia virtus,
 Non explorata succedere ferrea silua
 Agmina, & ignoto iussit se credere calli;
 Auctior utque foret, densato funere, prada,
 In cladem placuit socias accersere gentes.
 Iamque propinquabat, letho deuota, sepulchro
 Turba suo, crepitum cum robora secta dedere,
 Auspicium infelix, puduit tamen ire retrorsum.

Vix sese tenuere viri, quos antra tegebant,
 Quin immaturis urgerent nisibus alnos,
 Intempestiua nū Dux renocasset ab ausu.
 Sic quando est Cerui vestigia naetus Hylaetor,
 Aut rotos bibis aure sonos, vix ora Molossa
 Verberibus cohibent, & lento fune Magistri,
 Donec latratum, & cursum spes proxima laxet.
 Siste gradum, Miles, viridi latet anguis in herba,
 Te rapit ad mortem decumanis passibus error.
 Ille tamen properans cauea dum conditur; omni
 Parte rumpit trunci, procera cacumina terra
 Acclinant vetulae quercus, cadit ardua Fagus,
 Iliceaq; trabes, Abies enodis, & Vlmi
 Alliduntur humi, calum intonat omne fragore;
 Dat gemitum tellus, qualem Priameia tecta
 Non dederant, flammam cum procubere penates.
 Sic una implicuit peditesque, equitesque ruina,
 Pilaque cum clypeis, & cum thoracibus enses,
 Martia cum pictis perierunt tympana signis;
 Bis quinque tantum fors commiserata pepercit.
 Quin ipsum abscisso multiarunt vertice Boij
 Posthumium, & caluam cerebroque & pelle carentem

*Auro celârunt, vsumque dedere trientis,
 Ex illo Alcida vt libaret vina Sacerdos.
 Sic stetit à Latijs facilis victoria Boijs,
 Et miserum Virtus habuit Romana sepulchrum;
 Quod tamen Impietas nostro ambitiosius auro
 Quæsitum, rursus Boiorum inuenit in aruis.
 Scimus quos animos fanatica natio Calui
 In saltus tulerit, ferro confisa, Bohemos,
 Sola inconcesso spirans diademata voto;
 Quale facit primis palmaris Pusia lustris,
 Prætextâ curas nondum admittente seueras;
 Ludicra quem Regem quoties Basilinda creauit,
 Et quacunque Caput cinxit puerile coronâ,
 Durateum pedes urget equum, grandæque triumphos
 Victor agit, patriæ subiens Capitolia caule.
 Sed damus his veniam, tenerisque ignoscimus annis:
 At quando similes barbata superbia ludos
 In maiore dedit, caperatâ fronte, theatro,
 Et sua cordatis fouit deliria curis,
 Quodq; viri faciunt, Martem ructauit, & enses,
 Hæc sunt Perfidia febrientis somnia, dixi,
 Iam laruas videt, & regnum hoc ipsissima larua est,
 Ad Manes properat, nisi me præludia fallunt;
 Et quamuis patulis exultat collibus, ense
 Nunc faciet, quondam quod fecerat arbore Boius:
 Vt tamen hic etiam Libitinae seruiat arbor,
 Ferales tumulis aduoluet silua cupressos.*

*Dixi; omen nunquam ventura coarguet ætas:
 Vos modò, de duplici, quando datur optio, silua,
 (Vtraque Boiorum est, concessæ hæc conscia fraudis,
 Ista manûs) Boico quercum exornate trophæo,*

*Aut si par tantis nulla est virtutibus arbor,
Hinc atque hinc cantet Boios resonabilis Echo,
Quando aliter quercus non est animare; Litana,
Carminum amœbao, discat certare Bohema,
Semperque alternos vox finiat ultimum plausus,
Posthumus situs hic, hic Calui Posthuma Proles.*

DAmus & Fæminæ inter Heroës locum, sed Heroi-
di, *forti*, & *pudicæ*, id est, utriusque sexûs virtutes, mu-
liebri corpore, virili animo, complexæ. CHIOMARA
est Regis Tolisto-Boiorû Ortiagontis coniunx, quam
Græcæ, Latinæq; litteræ supra Lucretiam extulerunt,
quod eadem passa ferro melius vfa sit; & Polybius ma-
ximus scriptor gloriatur, se illud sui, imò omnis seculi
decus Sardibus aspexisse, & collocutum esse. Trium-
phum illius CLXXXVIII. ante Christum natum
annis in Asia inter grauißima duo damna Libertatis
primùm, deinde etiam Pudicitiaë ductum, ex Liu. l. 38.
Plut. Flor. Val. Max. Poëta fide historica descripsit.
Porro *Trophæum*, quod *Pudicitiaë* erexit, Militaribus Se-
renissimi Principis non infereremus, nisi Orbi consta-
ret, eundem, dum Perfidiam, Rebellionem, & totû Cal-
uinisticaë Impietatis exercitum pijs persecutus est ar-
mis, gementem etiam Pudicitiam vindicasse: Nam
quas ea iniurias passa sit ab ijs, quibus nihil sanctum
est, scimus; quos improbos sua secta facit; qui ut sine
pu-

pudore peccent, scelerum suorum causas in DEVM referunt: Nam quid aliud est vitia incendere (verba Senecæ sunt) quam auctores illis inscribere DEOS? & dare morbo, exemplo diuinitatis, excusatam licentiam? Cur non igitur velut Artemisia in trophæo, quod ipsa sibi erexit, Rhodiæ ciuitati stigma inussit, Regina nostra Caluino iam stigmatis, ob sua probra, assucto, ad vetera etiam hoc nouum adijciat, vt fœminarum ex Boica gente exemplis, virorum gladijs se sentiat confossum.

TROPHÆVM PVDICITIÆ.

*Fœmina cantanda est, sed solo fœmina sexu,
Cætera vir, maiorq; viris CHIOMARA, virili
Quæ generosa manu, nec segni mascula mente
Naturæ errorem, & fortunæ probra refellit:
Illa quod indigno clausisset corpore mentem,
Ista quod immerito clausisset carcere corpus;
Nam facilem veniam cum clades prima mereri
Posset, multiplici bene compensata fauore,
Cum sceptrum manibus, fronti diadema, sed ori
Diuinum decus arridens fortuna dedisset,
Euertit, solito, dotes temeraria, ludo.
Nam sceptrum excussit manibus, capitique coronam
Dempsit, & in ferrum immeritam detrusit ab auro;
Et formam cum tam misera corrumpere sorte
Non posset, quando Reginam & vincla decebant,
Quoq; mirus compta est, tanto formosior ibat,*

Accen-

Accendit turpes, ut mentem ambureret, ignes;
Cúmque minor forma sit, quàm iactura pudoris,
Matronale decus labe infuscare paravit.
Centurio, cui captivæ custodia formæ
Tradita, commisso male munere functus, ab ipso,
Quem iussus fuerat servare colore, calores
Traxit, & insano cessit magè captus amorì,
Quàm CHIOMARA suis erat illaqueata catenis.
Ergo ausus tentare animum est, cùm vincula voti
Spem facerent; quasi nil captiva negare, suisque
Mancupio tradi dominis mens libera posset.
Horruit illa scelus; primum hæc iniuria vocis
Expressit gemitum, vultusque ad vincula constans
Palluit, & captam sese tunc denique sensit.
Hoc magis instat amans precibus, pretioque, minisque,
Nil effecturus precibus, pretioque minisque:
Sed cùm omnes caderent artes, est viribus usus
Fortior his tantum; sic captam, & feminam, & unam
Vi superat, frustra clamato saepe marito,
Sæpe Dijs, scelerum saepe ipsâ vindice Româ.
At voto tu plaude tuo, spolia ampla tulisti
Victor, & ingentis pretium laudabile facti;
Non impune; etiam sic victis arma supersunt
In iugulo lusura tuo, dabis improbe pœnas,
Quòdque tulit CHIOMARA, lues scelus; ulta cruorem
Hauriet, atque tuo delebit sanguine labem:
Fata dedere diem; nam crimine notus ab uno
Noluit esse procius; cuius tulit antè pudorem,
Iam sitiebat opes; libertatémque daturus
Exposcit magnum, Caput in regale, Talentum:
Heu, daret ipsum etiam, dare si queat integra, regnum!

Hac omnis raptâ miserabilis auctio gemmâ est:
 Sed pepigit, quando redimendi gloria probri
 Non reuocanda obiit, voto fuit vsa secundo,
 Qualiscunque suo reddi gauisa marito.

Nocte intempesta pretium sectoris iniqui
 Ad iussas portatur aquas; blanditur auaris
 Regia gaza oculis, scelere non debita merces,
 Dum digitis metitur opes: dum ventilat aurum,
 Atque obiter refugo rapit ultima basia labro,
 Stringi Boia pium iussit Lucretia ferrum,
 Et duplex ultura nefas in sanguine fontis,
 Pendentem à collo, Boico iubet ense feriri.
 Tunc veniam amplexus meruit, tantique putauit,
 Vel sic, vindictam rapto petijisse pudori;
 Ille ruit, tinctusque tuo, CHIOMARA, colore est,
 Atque suo scelere nunc tandem impalluit; ense
 Cum cecidit ceruix, venisque pluentibus undas
 Tinxit, & in pictis mersa est sitis utraque lymphis.

Sic scelus ulta, suâ caput à ceruice reuulsum
 Sustulit ipsa manu; tunc tangi & tangere iuuat;
 Optatumque proco ridentis sumere vultum,
 Pascere utrumque oculum, totâque exporgere frontem,
 Et velare sinu; tunc demum blandior, illum
 Dulce vocauit onus, nec dedignata cruorem est,
 Imò velut spolio victor ditatus opimo
 Gestit ouans, properatque Iouis suspendere trunco,
 Sic veteri, & demum iam soli dona marito
 Digna parat, charisque caput substernere plantis,
 Ut tandem ad castas genialis federis aras
 Excussit prædam, meus an tuus hoc tibi prado
 Supplicium exoluit? dixit; duo lumina cernis

*Quêis placui, sed non volui placuisse; peregit
Officium manus ista tuum, fortésque lacertos
Fecit amor; dedit arma dolor; ne viuat, iniquè
Qui tibi præreptos CHIOMARÆ iactet amores.*

*ORTIAGON, dextrámque probans, vocémq. recepta
Coniugis, & spolio damnun salatus amoris,
Rubrum, sicut erat, madidúmque à sanguine ferrum
Sustulit, atque pio pulsauit sidera voto.
Si qua Pudicitia Superis est cura, thoriq.,
Vos calorun oculi, iura inuiolata fouetis,
Hunc animum, has Boijs aternas indite curas,
Nulla libido suis vt gaudeat improba furtis,
Illis vindicibus, sit nostræ hæc gloria gentis,
Vlcisci Parides, Venerísque euertere regnum:
Et pius hic nostris insignibus additus ensis,
Admoneat seros, si voui iusta, Nepotes,
Cum scelere opprimitur Pietas, & caussa laborat
Equior, híc nórint sumi non turpiter arma;
Sola quæsitus placet ex Virtute triumphus;
Fæmina præcessit, pulchri dux fæmina facti;
Ardua si fugiunt Patrum vestigia Nati,
Turpe est fæmineos nolle exæquare triumphos.*

TOlisto-Boiorum cæterorúmque Gallorum, cum
Asiam omnem velut examine aliquo, vt Iustinus
loquitur, impléssent, cum viribus virtus adeò succe-
ruit, vt velut communes Regum, Populorúmque Pa-
troni, & publici æquitatis iurísque vindices ingenti per
totum Orientem nomine essent: hoc enim ex Trogo
illustre pro ipsis Iustinus testimonium exscripsit l. 45.

Neque Reges Orientis sine mercenario Gallorum exercitu vlla bella gessisse, neque pulsos regno ad alios quàm ad Gallos confugisse: tantumque terrorem eius nominis & armorum inuictam felicitatem fuisse, vt aliter neque Maiestatem suam tutam, neque amissam recuperare se posse sine Gallica virtute arbitrarentur. Itaque in auxilium à Bithyniæ Rege, (is Nicomedes fuit) inuocatos regnum cum eo partâ victoriâ diuisisse: rem fusiùs Liu. l. 38. persequitur: sed quia id Tolisto-Boijs cum socijs commune est, eo præterito, *Trophæum*, quod soli ipsi *Æquitati defensa* crexerunt, Poëta descripsit, cum fidelissimam operam Zeilæ, qui huius Nicomedis filius fuit, ad paternum recuperandum regnum præstissent. Nam cum is Nouercæ odijs spe successionis depulsus, in clientelam se Tolisto-Boiorum dedisset, ij contra tres Reges, totidémque populos Zeilæ ius eò vsque armis tutati sunt, donec hostium tam potentium pertinaciam ad æquas Pacis conditiones inflexerunt. Res vti gesta est, cum ex aliorum libris excidisset, à Memnone descripta in Phoc. bibliotheca ad posteritatis memoriam seruata est; tempus proditum non est; verum cum annis ante Christum natum CC. LXXVII. in Asiam à Nicomede Tolisto-Boij euocati sint, non multò post id factum oportuit: estq; illustre documentum, quàm generosè Maiorum suorum vestigia Sere-

nissi-

nissimus Boiorum Princeps presserit, dum, ut idem
Æquitatis defensæ trophæum renouaret, tot Principum, Po-
 pulorūque armis inconcussus pectus, & virtute suā
 inuolutum obiecit, eo successu, qui (quod veræ argu-
 mentum gloriæ est) malis lacrymas, Bonis omnibus
 plausum dedit.

T R O P H Æ V M Æ Q V I T A T I S D E F E N S Æ.

*Aurea cūm Boicis nuper foret addita Rhombis
 Sphæra, nec abnueret tessella quadrata rotundo
 Excuneata globo, prisco decedere regno
 Quærebam ad veteres quantumuis aurea rhombos
 An facerent, possentq; locum bene poma tueri:
 Virtus quadratis, dixi, Fortuna rotundis
 Gaudet; quorsum ergo medio Virtutis in aruo
 Fixerunt stabilem Fortuna symbola sedem?
 Et Romana Ioui cūm cedere quadra negarit,
 Restiterisque tuo nil motus, Termine, saxo,
 Hæcne Deæ quadras decuit cessisse minori?
 Si pretium formæ sunt aurea mata, Deasque,
 Hoc Eris illicio miseranda ad iurgia trusit,
 Heroës formæ donamus vindice pomo?
 Quos puluis sudorque decent, sine lege volantes,
 Horrentesque comæ, sulcantia vulnera malas,
 Et meliore notâ descripti in fronte triumphi:
 Hac mihi mussanti placido spectabilis ore
 Diua Themis, Poeni portans duo fragmina mali
 Adstitit, & nostro, quod cernis, carpsimus horto,*

Dixit, non Eridis natum in ludibria, non hoc
 Idæus Veneri pastor dabit; ista natantum
 In liquidis felix acinorum natio cellis,
 Ebria mellifluo granaria sanguine, magni
 Symbola sunt animi, nostrisque Heroibus apta,
 Quos dudum aeterno strinxit Concordia nexu,
 Labenti dextram patriæ, Iurique daturos,
 Empturosque suo rediuiuam sanguine Pacem:
 Quos inter Boico prognatus sanguine Princeps
 Immensum pomi tam nobilis incrementum,
 Cum mihi tot pareret non uno ex hoste triumphas,
 O quoties calum votis, Diuósque coëgi!
 Tot similes mihi terra viros, aut Astra daretis,
 Purpureos pomi quot concameratio fratres
 Stipat, & aureolis latitantes manibus ambit.
 Ille quidem Boica succenditur indole gentis
 Et veteri obsequitur genio; non vnus aui
 Est virtus, nec Auo tantum se iactat ab uno;
 Ingens hæc priscis annalibus addita cura,
 Boiorum toto Famam diffundere mundo;
 Hunc patriam dixere suam, nam limite regni
 Vnius arctatos credebant carcere claudi;
 Sed quemcunque illos vis ignea misit in orbem.
 Iura receperunt animam; velut abdita siluis
 Sustulit Alcides, vel dente infesta, vel ungue,
 Sic illi medias reptantia monstra per vrbes,
 Palliolata dolis, & dissimulantia virus,
 Robore tuta suo, vel Regibus usa patronis,
 Herculeâ domuere manu; de mille trophæis
 Hoc ipsâ mihi fixum Asiâ meminisse iuuabit.

Respi-

Respicit Acrocomas ubi terra Bithynica Thraces,
Spes regni patria Zeilas crescebat in aula,
Nec sceptro indecoris, nec auitis sedibus impar,
Iniusta si non odium fatale Nouerca,
Priniginis odium heu meritis placabile nullis!
Vota retardasset iam viciniſſima regno.
Ille quidem ut Patrem vultu, ſic arte regendi
Exſcripſit, teneros ſuperans virtutibus annos:
Nam, ſeu bella forent infeſto Marte cienda,
Nemo illo melior iaculum torquere lacerto,
Corporis aut flexu effuſas exire ſariſſas,
Et galeâ, clypeoque, & formidabilis ore:
Aurea ſi fluerent optata tempora Pacis,
Deditus arcanis damnauerat otia curis,
Nonnunquam ſolio reſidens ſublimis anito,
Imperioſa dabat populis reſponſa ſeuerus,
Inſueſcens regni verſare volubile pondus:
Sed ſpes priuatas, & publica vota, piâſque
Natura leges, & lura perennia regni,
Fœmina, triſte malum, furijs armata refregit.
Namque venenatis inſtillans toxica verbis,
Fraudibus induxit facilem noua Phœdra maritum,
Vt regno eiectum, patriâque faceſſere iuſſum
Exigeret Genitor quondam ſua gaudia natum.

Ille ubi Bebrycij reſciuit iuſſa Tyranni,
(Nam patris affectum rapuit, noménque Nouerca)
Conſcia necquidquam teſtatus ſidera fugit,
Perreptans non vnus prætoria regis;
Sed miſeri paſſim reiecta eſt cauſa clientis;
Nam rarò lacero videas pro lure patronos,
Qui fulcire velint aliena damna ruina.

Gens erat una super, Phrygiæ contermina regno,
 Boiorum quondam deducta colonia terris;
 Gens armis, opibusque potens, iurata labantē
 Iustitiæ dextras, animamque impendere Vero.
 Hic arma; & fortes exul lacrimabilis ausus
 Repperit, & sortis spes est reſerata ſecunda
 Exciuit totam iuris violatio gentem;
 Quanquam non ſolo iam loricata furore
 Fax belli aduerſa metuenda in parte volaret,
 Sed tres ſub ſignis populos, totidemque fauentes
 Cauſſa nouercalis truſiſſet in arma Tyrannos;
 Et tamen Exul inops, & ſolo fortior æquo
 Vnius populi deſenſus vindice ferro eſt.
 Quin cum non ſtabili nutaret lubrica paſſu
 His modo, nunc illis ſors aduerſaria caſtris,
 Boia tamen Virtus cum contra audentior iret,
 Hoſtiles animos infregit, & arbitra pacis
 Mutua coniunctis ſanciuit ſœdera dextris.
 Nunc age, quâ priſcis Boiorum heroibus impar
 Hic virtute fuit, cuius ſub tecta, laresque
 Omnis Boiorum cum ſanguine gloria fluxit?
 Curre per hoſtiles acies, inimicæque ſigna,
 Et coniuratas non una ex gente ſariſſas,
 Purpureosque duces, & nomina magna tribunos
 Emetire oculis, nil parti defuit illi
 Præter Iuſtitiam, ſed erant pro iure furores;
 Si ſolas numeras vires, mala cauſa triumphat.
 Senſit, & hinc noſtro fiducia creuit Achilli,
 Quod ſolo impietas tegetetur perfida ferro,
 Cateraque ad vulnus miſerè nudata pateret,
 Explicat ergo acies, & primâ in fronte locauit

Ante

*Ante Aquilas, & signa Deum, iurisque petitem
Arce Satellitum; quid narrem cetera? vicit,
Et vincet, quoties istis pugnaverit armis.*

*Hic ego cur nostri signa Augustalia poni,
Vel meliore manu, sceptroque locanda putarem?
Inserui decus aeternum; Fortissimus istud,
Quidquid erit, (pomum interea dicemus) habebit;
Sed meus hunc orbem pridem cognominat Atlas;
Quidquid erit, feret, ornabit virtutisque partum
Implebit patrijs tandem virtutibus orbem.*

CV M annis propè quingentis à prima immigra-
tione Boij Boiohemum tenuissent, & quod à Roma-
nis, Græcisque litteris longius abessent, quidquid tan-
to temporum interuallo ab ijs eo in loco gloriosè ge-
stum est, umbris Herciniæ silvæ sepultum esset, tandè
annis ante Christum natum centum & decem circi-
ter, ingens & ad omnem posteritatem nobilis victoria
Posidonium testem, & præconem inuenit. *Apud Stra-
bonem lib. 7.* Cimbros enim, toti pœne orbi terrarum
exitiaabilem gentem, littore Oceani Germanici effu-
sos, & more fulminis per Galliam, Hispanias, & vici-
nos Istro populos, grassantes, cùm propè nusquam pa-
rem hostem reperissent, & tot terras alienis cladibus,
& suis triumphis nobilitassent, tandem etiam in Boio-
hemum delatos Boij animosissimè reiecerunt: quæ
Victoria tantò maior videri debet, quò maiores etiam

H

sic

sic victi clades Rom. populo, qui fortior, quàm eo tempore, nunquam fuit, intulêre, aliquot Consularibus exercitibus deletis, & iam Romæ non vanè minantes; cùm ipsis Romanis Scriptoribus attestantibus constet, actum de re tota Romana fuisse, nisi Marius illi sæculo contigisset, qui tandem formidabilem gentem bello vicit, sed ante iam à Bois victam : & tamen illa ipsa Marij Victoria tantum Romanæ rei momentum adiecisse visa est, vt tum demum eius populi Maiestas assurgere visa sit, explicatùmque in eam rem ostentum illud fuerit, Cùm Nuceriæ vlmus, in luco Iunonis, à culmine succisa, sponte recrescens pristinum decus recepit. Porro erectum BOICÆ FORTITVDINIS in Boiohemo *trophæum*, cum nupero Sereniss^{mi} Boiorum Principis, locus ipse, hostiùmque non vna re similitudo comparant; ipsi quidē passuri nunquam sunt, Cimbris se non fuisse fortiores : hodiernam verò Romam, quam Cimbri veterem, multò odêre acerbius; neque tamen ambitiosa illa voce vtar, quam Romani Scriptores vsurpârunt, actum de imperio fuisse, nisi sæculo nostro MAXIMILIANVS obtigisset; illud tamen, quod de eodem illo Duce moderatiùs Salustius dixit, repetisse me nunquam pœnitebit; *Eâ tempestate spes atq; opes Reipublicæ, in MAXIMILIANO, fuisse sitas.*

TRO-

T R O P H Æ V M F O R T I T V D I N I S.

*Iam pridem impietas infernae filia noctis
 Filia matre suâ nigrior, iurata parabat
 Totum Candoris Germani euertere regnum
 Fraudibus, & veterem patriæ infuscare nitorem:
 Passim ubi lacteolis vernabant lilia labris,
 Nutrita antiquæ succo pietatis, & albam
 Caniciem patrum referentia, protinus atris
 Commaculata notis, pede, vel carbone notabat.
 Quot niueos animos, bipatentia pectora, nunquam
 Lucidiora tuis faceres quæ Mome, fenestris,
 Conduplicata dolis, non una vulpe referat?
 De niue passa nihil, præter mala frigora, tristi
 Stricta gelu, & calidum non admittentia solem;
 Sic vetus amisit Germania nomen, & inter
 Funera Candoris nigricanti squalida veste,
 Quantum perdiderit pullo testata colore est:
 Candebat tamen Austriacæ pars maxima parmae,
 Et melior, secto bene certatura Elephantis;
 Albebant etiam Boici niue Virgine Rhombi,
 Et cæli equabant vultum, cum nocte serena,
 Cæruleum trames discernit lacteus orbem;
 Cùmque Leo geminum Nemeao fortior aruum
 Occupet, & Boicus numeret tot sidera sanguis,
 Vix ausis scutum, sed malis dicere cælum:
 His Germana Fides clypeis defensa duobus,
 Reliquias veteris tuita est, cum laude, nitoris,
 Quantumvis oculo Impietas id ferret iniquo;
 Hinc nuper tota cum suppellectile noctis,
 Umbrarumque choro, stipantibus agmina larvis,*

H

Et

Et si qua Eumenidum furuo fuit horrida vultu,
 Hercinios saltus atris intexuit alis,
 Austriacis, Boiisque minans nigra omnia terris,
 Iamque alius noctem ducebat Lucifer, ille
 Qui pleno quondam traxit tot sidera cælo,
 Et simul horrendo diffusus crine Cometes
 Inseruit stellis piceum malus affecla vultum.
 Ergo inter dubia lucis consinia, tristem
 Cimmeriamque dolens timuit Germania noctem:
 Sed qua Cimbrorum furias & tela Bohemis
 Reppulit à siluis Gens felicissima, Boij,
 Nunc quoque Cimmeriam proscripsit candida noctem,
 Et victrix terris solémque, diémque reduxit,
 Sed iuvat antiquas hodiernis addere palmas,
 Cimmerias, Cimbrasque vno cantare triumpho.

Proximus Oceano quondam fuit accola Cimber,
 At paruum Neptune dabas contermine nidum;
 Quippe fatigatas congestâ saepe procellâ
 Subrueras sedes, auidisque reciprocus undis
 Imbiberas sterilis mox succedanea ripa
 Fragmina; sic misero decreuit patria Cimbro;
 Intoleranda viris iniuria Fortibus; at quis
 Neptuno ponat leges, aut inferat arma?
 Hoc unum superest, veteres migrate coloni.
 Mars placuit; patriam rigido producere ferro
 Omnibus vnus amor: rapientibus arma, sagúmque
 Equa nimis Fortuna fuit, dum terruit hostes,
 Dum bello cessere acies, & Gallia quidquid,
 Et quidquid rapidum tenuit Scordiscus ad Istrum,
 Vel quod in Ausonia, magnóque refulsit Ibero,
 Genti prada fuit; dominámque exercuit Urbem,

Romanasque Aquilas non una clade fugavit,
Vnica quæ saltu sedit Gens Boia Bohemo,
Commune excepit terrarum interrita fulmen,
Indomitósque suo gladios umbone refregit,
Et congressa acie est, & vinci posse probavit,
Et dedit ex Cimbris Mario spem prima triumphî.
At cum figendo quercus iam cana trophæo
Delibrata comas, & brachia perderet, atque
Cimbrorum clypeos non uno vulnere fossos,
Fulmineosque enses, dextra maiore rotandos
Acciperet, seris spoliū mirabile Boijs;
Fertur Hamadryadum sic una locuta sororum,
Currite fatales horis properantibus anni;
Maior adhuc Boijs sæclorum nascitur ordo.
Est aliquid Cimbros patria pepulisse, nec unquam
Nostri gustârunt maiora cadauera corui,
Sed cum olim impietas Boicâ confossa sarissâ
Ore istam mordebit humum, nec candidus ille
Sufficiet Mons in tumulum, tum denique nostris
Gloria decrescet, suâque admiratio Cimbris:
Cimmeriūque canet non tristis Nænia funus;
Hac erit ad faciles communis fabula mensas,
Concessis que iocis quondam piper, atque salillum,
Et ludus ludis, olim cantante puello,
Dicite lo, terris candorem filia noctis
Invidit, fuit hac quarendi causa triumphî,
Et reperit: nam mons ubi vitam in sanguine fudit,
Candidulus quondam iam nomen perdidit, & se
Ore cruentato mauult iam dicere rubrum,
Quique duos tantum Victor tulit antè colores,
Purpureo fulget longè formosior ostro.

*Mutauere locum miracula; prima caninis
Dentibus, in Tyriam producta est purpura ripam,
Impietas hodie monstrum cane peius & angue,
Dum Germana nigro vult tingere pectora fudo,
In conatu operis saltu iugulata Bohemo,
Nigro nil potuit, minio tamen omnia tinxit;
Sepia successu caruit, sed purpura fluxit.*

EX vltimis Tolisto-Boiorum Regibus Deiotarus fuit, maximus vir & alibi cum cura dicendus; virtutibus tum alijs, tum insigni, & perpetua erga Romanos Fide clarus; cuius ea bello Mithridatico potissimum documenta dedit, vt ab Imperatoribus plerisque, per quos illud gestum est, in Senatu magnifice sit laudatus; Pompeij certe hæc de illo, Cicerone referente, vox fuit, *unum Deiotarum in orbe terrarum ex animo amicum verèque beneuolum, unum fidelem populo Romano fuisse.* Proinde confecto Mithridatico bello, haud immerito amplissimis honoribus, & accessione Prouinciarum auctus, & à Senatu Rex appellatus est: in parte felicitatis etiam illud ponendum, quod cum M. Catone & M. T. Cicerone, quorum alter Romuli Nepotum optimus, alter discretissimus fuit, intima ei familiaritas intercesserit; Ciceroni etiam cum Ciliciam proconsul obtineret, magno in bellis vsui fuit, nobili tandem ab eo oratione, cum fictis criminibus peteretur, defensus: bello deinde Pharsalico, quod annis ante Christum natum XLVI.

inter

inter Pompeium & Cæsarem orbi Romano funestum exarsit, meliores partes, infeliciores tamen constantissimè secutus est, vt non immeritò à Luciano *Regum fidsimus* pulcherrimo nomine sit appellatus. Cuius illum fidei adeò non poenituit, vt cum auspicator omnia faceret, dicere solitus sit, auspiciorum, quæ sibi ad Pompeium proficiscenti facta sint, non posse se poenitere: Senatus enim auctoritatem, & populi Rom. libertatem, atque dignitatem Imperij suis armis esse defensam; sibi que eas aues, quibus auctoribus officium & fidem secutus esset, bene consuluisse; antiquiorem enim sibi fuisse laudem, & gloriam, quàm regnum & possessiones suas; quas voces illius, Rege planè dignas, Cicero mirificè de prædicauit; *eumque non auium, sed virtutis auspicio usum ait, quæ vetat sperare fortunam, dum præstetur fides;* Quæ planè nobilis in *trophæum fidei* à Deiotaro erectum ex ore Ciceronis dictata Epigraphæ fuit; neque nos illam mutabimus, sed totidem verbis *Trophæo eidem Fidei* à Serenissimo Principe Boiorum instaurato inscribemus. Neque verò Romanus Imperator dubitauit, eandem in illum laudem conferre, quam Pompeius in Deiotarum congeffit, eumque, qui regnum, compluresque Prouincias animo, sumptuque regio iustis vindicasset armis, inter septem Rom. Imp. purpuratos Regibus proximum esse voluit.

TRO.

TROPHÆVM FIDEL.

*Si totis nihil est triste palatys,
 Si depicta beat purpura Principes,
 Cur madidum caput in corona est?
 Cur curæ in solio sedent?*

*Cùm Mali inspiceret fragmina Punici,
 Cur sorti indoluit Persa potens sua?
 Esse minus sibi Zopyrorum,
 Quàm pomis acini latent.*

*Nimirum innumeras qui numerant opes,
 Raram has inter opes inueniunt FIDEM;
 Hunc gemitum nequeunt coronæ
 Magnis demere regibus.*

*Hoc commune tribu cum medioxima
 Votum Purpuræ habent; ô mihi si Deus
 Perfidiâ nihil inquinatis
 Donet viuere solibus!*

*Ne Fortuna Fidem mutet, ut improbus
 Qui ridente Dea riserat affecla,
 Cùm rigidam trahet illa rugam,
 Alato fugiat pede.*

*Non me, sed mea vult, qui pretio est bonus,
 Tantùm ad mella comes, transfuga tristium;
 Hunc volo, qui misera ruina
 Fulcrum subiiciat manus.*

*Talem Roma canit Deiotari Fidem,
 Quem Cneo pietas causâque iustior,
 Quando bonis auibus ligauit,
 Strinxit perpetue vinculo.*

Non

*Non patri soboles vlla sequaciùs
Haret, nec columen vitis ad vlmeum*

Ambitiosius applicatur,

Tot se capreolis ligans.

*Magnus Threycias si peteret plagas,
Quà Strymon rapido flumine voluitur,*

Squamigero agmine gloriosus,

Et ferri cupidà grue:

Sirus Pieria nobile Phocidis,

Lustrarétque ingi Cirrham Heliconij,

Quà pede Pegasus excitauit

Doctum vberimus alucum:

Vel si barbaricos tenderet ad Getas,

Communem caperet Deiotarus larem;

Sub gelido Ioue dormientis

Somnos excubijs tegens.

Non cum turgidulo sors facilis sinu

Pompeio titulos adiiciens suo,

Laureolas triplicem per orbem

Vnum quæreretur in caput.

Nam quis tunc renuat iungere tesseram,

Fortuna aureolis cum vehitur rotis?

Et Charitum comitata trigâ

Felici aduolat omine:

At quando tetrico nubila vertice

Vertit vela bonis plena Fauonijs,

Tunc sociâ rate nauigare,

Quàm rara, ô superi, est auis!

Ergo quæ volucres Deiotarum trahunt

Pompeio comitem rebus in asperis?

Omnia qui facit auspiciò,

Notis fallitur artibus?

*Campi Pharsalici sanguine iam rubent;
Iam plebis Lachesis funera nauseat,
Et nitidis inhians coronis*

*Messē purpuream parat.
Pompeius trepidat, diffugiunt duces,
Solut non meminit Deiotarus fuga;
Iam vetulus moriensq; cygnus
Martis fortior est lupis.*

*Sic dum Pharsalicas Musæ acies canent,
Stabit Deiotari laurea; Iulius
Mixta suis feret in trophæis,
Quæ victus meruit FIDE.*

*Sed quis Mæonij carminis alite,
Te Princeps Boici sanguinis efferet?
Cui Fidei tribuit ferendam,
Pridem Deiotarus facem*

*Cum certo augurio Cæsaris alites
Te castris comitem prolicerent suis,
Quàm nitidos, face ventilata,
Effudit radios FIDES!*

*Cum primum Austriacis emicuit iugis,
Mox rerum facies pulchrior, ut diem
Cum tenebris vehit effugatis,
Curru Phosphorus aurea.*

*Et fax hoc potuit luce, vel igneis
Stricturis obiter prosilientibus;
Quanta tibi comes iret Ætna,
Scintilla indicio fuit.*

*Fulgetris animus concidit; ignea
Cum tantum attonitis mala darent malum,
Fulminibus timuere nudum
Obiectare caput tuis.*

*Sensit perniciem se furere in suam,
 Irritare faces ausa Bohemia,
 Quod fatuos reputavit ignes,
 Semet nunc fatuam vocat.*

*Sed te more pij sideris, aureos
 Nil prater radios iuuit, & ô tibi
 Innocuâ licuisset uti*

*Nata fœderibus face!
 Quàm velles rapido parcere fulmini!
 Exarmare metu vulnificam manum!
 Stigmatem nemo hodie ustulatus*

*Pœnis ingemeret suis,
 Posthac ceu Pharijs pendula turribus
 Lampas monstrat iter, sic tua posteri
 Aurea facta sua putabunt
 Æternam FIDEI Pharum.*

EADEM tempestate, qua Boiorum in Asia nomen Deiotarus Tolisto-Boius ingentibus factis celebre reddidit, Boij è Boiohæmo, in Noricum, ad expugnandam Noreiam nobilem urbem, vnde regioni nomen hæsisse putamus, expeditionem susceperunt. Cuius quis omnino successus fuerit, litteris proditum non est: Nam quòd Plinius, qui sub Vespasianis scripsit, eam interisse auctor est, id ad hanc oppugnationem referri confidentissimè non potest: Verùm cum sub idem tempus Heluetij finium suorum angustias causati domo proficisci meditarentur, in eius consilij

communionem Boios etiam egregiâ virtute cognitos
 pertraxere, qui magnâ collectâ manu, post quingen-
 tos, & ferè quinquaginta, à prima in Boiohemum im-
 migratione, annos, ante Christum verò LVI. in Gal-
 liam veterem patriam profecti sunt: verùm eo in iti-
 nere, cum fortem aduersarium Iulium Cæsarem na-
 cti, magnâque, commisso prælio, exercitûs parte mul-
 tati essent, reliquam tamen multitudinem Ædui, vt
 in suis finibus collocaretur, à Cæsare impetrârunt.
lib. 1. de bello Gallico. Illic Boij variâ aliquamdiu Fortunâ
 vsi, eò tandem felicitatis euasere, vt, cum Æduorum
 etiam nomen extinctum sit, ij non perennârint mo-
 dò, verùm, labentibus annis, ad ipsum Galliæ regnum,
 & *lilia* ascenderint; nam Gallicæ gentis scriptores com-
 plures in eam sententiam conspirant, eos qui hodie
Borbonij, penes quos corona Galliæ est, vocantur, à pri-
 scis Boijs descendere; quod quidem vt propitiæ fortu-
 næ munus habendum est, tamen vel paucula illa, quæ
 histrophæis exornandis, ex antiquitatis memoria, ad-
 duximus, testimonio sunt, Boios profectò cum for-
 tuna strenuè manum mouisse; adeoque parta decora,
 non tam illi, quàm virtuti debere: Quemadmodum
 huius temporis felicitatem Boicæ gentis æstimanti-
 bus, dubium videri potest, *Felicior an Fortior* Princeps
 sæculo nostro obtigerit; quanquam illa iucundissima
 dubi-

dubitatio est, nescire quam in Principe primam laudem dicas, quem certum sit omnes mereri: ut cum posteris optima quæque, id est, maximas virtutes publico voto precabimur, nihil necesse sit, singulos Principes obire, & priua ab ijs decora carpere, quod Romæ factum scimus, cum aliam ab Augusto, aliam à Traiano stipem, acclamationes populares raperent. De modo his Deus virtutibus æternitatem; & ut posterorum quisq; huic Vni similior, ita melior erit Princeps.

T R O P H Æ V M F O R T V N Æ.

*Nunc tandem areolas beatiores
 Audaci iuuat inuolare dextra;
 Et si quis melior per arua Floræ,
 Per rosaria candidata Pæsti,
 Per Plantaria purpurantis Hyblæ,
 Per Semiramidis venusta Tempe,
 Natus sole rubet propinquiore,
 Indutus tunicâ, vel hac vel illâ,
 Et quocunque superbus in capillo,
 Totum flosculus explicauit ostrum,
 Audacter rapido metatur ungue:
 Parcentes ego dexteris perosus,
 Stipatos Calathos, & arrogantem
 Hortorum decimam aureis canistris
 Non vnâ vacuabo sparsione;
 Heroes Boicos, piósque Manes,
 Iam pridem Elysium perambulantes
 Tota veris inebriabo prada;*

Aut si parciorest futura Messis,
 Nos nos lilia, nos rosas loquemur,
 Et nostro viridario beati
 Supplicare negabimus modestis,
 Vnguem qui metuunt suis rosetis,
 Et florum timide tuentur aurum,
 Ut quondam vigilata quæ Draconi
 Scimus Hesperidum fuisse mala:
 Sed grassabimur ampliore prato.
 Quidquid Gallia Mater illa florum,
 Et puerpera dicta Liliorum,
 Nutrit, vel niueo decens capillo,
 Aureoque superbior galero,
 Scutorum radiare iussit aruo,
 Cum dignâ cuperet locare dextrâ,
 Nostris ambijs erogare Boijs,
 Quando Borbonijs tuenda Diuis
 Scutum, Lilia, misit & coronam,
 Solis symbola Regibus ferenda.
 Hinc stipare manus, & imbre florum
 Boiorum iuuat implicare Manes,
 Qui virtutibus astra consecuti,
 Grande auctarium, ad ultimos Nepotes,
 Regnum nobile messe Liliorum,
 Et candore suo, & cruore pictum,
 Inter mille trophæa detulerunt;
 Nam qui lilia candidata lacte
 Iunonis rigat, uberisque tantum
 Imputat male credulus colorem,
 Lacte abutitur, & nimis poëta est:
 Sed qui lilia Gallicana casto

*Virtutum negat esse picta succo,
Naturam puto nescit hortulorum,
Qui Regum capiti ferunt coronas:
Sudor optimus imber est honorum,
Et quæ laureolis amica frons est,
Cum lauros volet irrigare, fudet,
Quævis guttula bacculam creabit:
Sed qui prodigus utriusque fontis,
Sudorem roseo cruore miscet,
Et flores iubet ire purpuratos,
Hortenses alet usque, & usque Reges:
Non tantum Furijs citatus Ajax
Suum sanguine nomen, & querelas
Floris Oebalij in coma exaravit;
Hac communia iura sunt virorum;
Quidquid sanguine perpluere, flos est.
Hinc tot sunt Boica rosæ gentis,
Orbem ipsum sibi pænè fecit hortum;
Cum se cingere flore transmarino,
Cum volet Latióque, Thracióque,
De suis metet arcis coronas;
Certè nupera ab irrigatione
Gens tota erubuisse visa florum est;
At cum non caperet caput coronas,
Quævis Princeps Boicus dedit colorem,
Vestis Principis imbibit colorem;
Hinc iam cernitur ire purpuratus.*

CHRONOSTICHIDES
DVODECIM STATVIS TRIVMPHALIBVS

subscriptæ indices anni Christiani, quo Sereniss:

Boiorum Princeps &c. MAXIMILIANVS

Septemuir Imperij inauguratus est.

Sub Statua

<i>Religionis.</i>	Deo, VItutI, reLIgIonI MILItaVI.
<i>Prudentia.</i>	Vera prVDentIa CaVsa trIVMphI.
<i>Iustitia.</i>	IVs perDItVM reVoCaVI.
<i>Temperantia.</i>	teMperantIa DVX VICtorIæ.
<i>Fortitudinis.</i>	arDVa agere, & ferre ChristIanVM pVtaVI.
<i>Vigilantia.</i>	EXCVbIIIs fIDeM tVeor.
<i>Magnificentia.</i>	MagnIfICentIæ sVasV thesaVros effVnDo.
<i>Politia.</i>	poLIctæ Lapsæ DeXteraM porreXI.
<i>Occasionis.</i>	VenI, VIDI, VICI, teMporI InsIstens.
<i>Pacis.</i>	paCeM patriæ & IVra reDVXI.
<i>Fortuna.</i>	fortVnâ Dante CaVsa IVstIor trIVMphat.
<i>Bellona.</i>	beLLonæ fVrores IVstâ VI DoMVI.

Trophaea parallela sive veterum boicae gentis heroum illustria facta
comparata cum triumphis Maximiliani Electoris, Bavar

Monachium 1623

4 J.can.f. 141#Beibd.3

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10987096-3

VD17 12:105555D